

hemvarnet⁰⁰ 4 2002

**Rekrytering
med action**

**Vapnen kvar
i bostäderna**

Lättare att mönstra för hemvärnet

Nya sjukvården är stenkul

Debatt: Drogtesta även hv-personal!

Ungdomsfajt: teknik och styrka vann

Trygga hemvärnet håller

Detta är min sista krönika. Jag lämnar min post som rikshemvärnschef den sista september för att försöka mig på ett jobb i det civila. Det ligger en viss dramatik i detta. För mig personligen. Ty det känns naturligtvis i själens innersta att efter 32 år som officer lämna Försvarsmakten.

Men det ligger ingen dramatik i detta för hemvärnet. Visst hade det varit önskvärt med samma rikshemvärnschef ännu ett tag, förutsatt att jag har ansetts sköta mitt värv någorlunda väl, men jag tycker verkligen inte att det finns anledning till oro.

Det finns stabilitet och kontinuitet i rikshemvärnsavdelningen, i det kompetenta rikshemvärnsråd som rörelsen har valt och naturligtvis, allra främst, i militärdistrikt och militär-

distriktsgrupper där verksamheten ju genomförs.

Vi har nu en tydlig inriktning för hemvärnets utveckling och framtid. Riksdagen beslutade på försommaren om "Hemvärnsförbandens roll inom de nationella skyddsstyrkorna". Vi vet således vad det svenska folket vill att hemvärnet ska göra. Det är oerhört viktigt när vi i höst lägger sista handen vid "Hemvärnet efter 2004."

Sedan är fältet öppet för min efterträdare att genomföra förändringsarbetet.

Jag är övertygad om att detta kommer att bli bra. Ett nytt utbildningssystem med differentierad förmåga vid förbanden, ny typ av materiel (i högre grad bevakningssensorer och dylikt än granatgevär), en tydlig föryngring av soldater och chefer (och en anpassning av verksamheten

till detta), en målmedveten chefsutveckling och bättre ersättningar kommer att ge goda förutsättningar för hemvärnet att klara de uppgifter som efterfrågas, både i närtid och i framtiden.

Utvecklingen ska självklart utnyttja det stabila fundament som finns i det trygga och i folkdjupet förankrade "hembygdens för-svar". Denna grund rämnar ju inte för någonting.

Jag kommer ofta att slå upp tidningen Hemvärnet, både gamla årgångar och kommande, och igenkännande läsa om alla de människor som jag fick träffa och lära känna under mina två år. Och som lämnade efter sig så tydliga avtryck av engagemang, kompetens och glädje. Tack ska ni ha! Jag önskar Er allt gott inför framtiden.

Mats Welff
rikshemvärnschef

**Annonns 1/2 liggande
sv/v
Military Shop
(från nr 3/2002)**

Lättare mönstra för hemvärnet

Nya pliktlagen öppnar dörrar för större uttagning till kort grundutbildning för hemvärnet.

Det nya mönstringsförordandet är så nära direktinskrivning till hemvärnet man kan komma med bibehållen frivillighet.

De bästa ur varje kull väljer eller handplockas till längre och hårdare utbildning. När behovet av sådan personal är fyllt, erbjuds den mönstrande att få rycka in till sitt andrahandsval, som då kan vara hemvärnet.

– De ändrade formerna för mönstring borde kunna ge fler värnpliktiga till tremånadersvärnplikten med sikte på frivillig krigsplacering i hemvärnet, säger major Mats Stedt, rikshemvärnsavdelningen.

Hittills har hemvärnet fått sina snabbutbildade soldater från utbildningsreserven med ganska magert utfall. Nu kommer vissa att tas ut direkt till kort grundutbildning och samtliga tillfrågas om de kan tänka sig hemvärnet i andra hand om de inte kommer in på sitt förstahandsalternativ.

Ett positivt svar noteras och blir det soldater över när förbanden fått sitt, kommer strax en inryckningsorder.

Det våras för tremånadersvärnplikten. Hemvärnet lyfts fram i mönstringen. Foto: George Engström

Förändringarna slår inte igenom direkt. Försvarmakten utbildar i år 105 soldater vid fyra regementen med sikte på placering i hemvärnet. Det är ungefär samma volym som de senaste fem åren. Från och med 2003 hoppas och tror Mats Stedt på 300.

Konkurrensen om de värnpliktiga är hård. I år mönstrade 50000, 25000 var möjliga, av dessa togs bara drygt 15000 ut och 14000 krigsplaceras.

Kvaliteten på de värnpliktiga höjs genom att de som skrivs in i utbildningsreserven ska ha genomfört fullständig

mönstring – det betyder att de inte har några större defekter.

– Vi skriver också om kravprofilen för tremånadersutbildningen så att vi får högre fysisk och psykisk status på dem som utbildas till hemvärnssoldater, säger Mats Stedt.

För att bli antagen till tre månaders värnplikt har det hittills räckt att tillhöra lägsta kategorin, "tjänstbarhet Johan". Johan är inte precis någon Tarzan och kan lida av både muskelsvaghet, allergier och synfel. Det har hänt att tempot i utbildningen dras ned av att det är för stor spännvidd i plutonerna.

En positiv nyhet för militärdistriktsgруппerna är att de inte längre behöver betala för mönstringen av kvinnor som vill utbilda sig för hemvärnstjänstgöring – om dessa är mellan 18 och 24 år.

– Med bättre information före mönstringen, genom att ta tillvara den enskildes motivation och ge utbildning med god kvalitet får vi behålla alla som gått den här vägen in i hemvärnet.

Bäst i klassen hittills är Ek-sjö. Av 30 som utbildades 2000 skrev 25 kontrakt (83 procent) och 22 var kvar efter ett år.

Ulf Ivarsson

Generalerna överens om baskern

Det blir en ljusbrun basker till hemvärnet. Beslutet togs omedelbart före semestrarna efter upprepade manglingar på generalsnivå. I baskern ska sitta ett specialutformat hemvärnsmärke. Det är rikshemvärnsavdelningens sköld med något förlängda svärd och en lagerkrans.

Det tog flera månader att komma överens internt om baskerfärgen. Infällt: mössmärket Foto: Ulf Petersson

Alla hemvärnssoldater får bära baskern, som passar både till fältuniformen och m 87.

I ett tidigt skede ansågs att det räckte att ge basker till de högsta befälen, men rikshemvärnschefen Mats Welff slog då näven i bordet: alla eller ingen.

FMV har påbörjat upphandlingen. Leveransen kommer att sträckas ut över flera år och som brukligt får befälen sina baskrar först.

Skogsbrandflyget hotat

Räddningsverket får mindre anslag och funderar på att sluta betala för skogsbrandflyget. Det är frivilliga flygkåren, FFK som till största delen utför flygningarna.

Ett torrt år som 1994 blev det 7 000 betalda flygtimmar.

Uppdraget ger medlemmarna av hemvärnets flyggrupper, som bemannas av FFK, värdefull träning för sin krigsuppgift samtidigt som brandflyget gör stor samhällsnytta.

– Om vi antar att var tionde

brand som vi upptäcker skulle ha utvecklats till en stor brand utan oss betalar sig hela verksamheten, säger Sven-Inge Ander, kårchef.

En normal säsong brukar FFKs piloter kunna varna om ett 80-tal misstänkta bränder.

Ombeväpning: Hemvärnet kommer att ombeväpnas till ak4. År 2004 har nämnts som en slutpunkt. För Högkvarterets del är en utmönstring av kpistarna en stor frestelse. Det skulle förbättra säkerheten, spara pengar och förenkla ammunitions hanteringen.

Höjda arvoden bordlades: Det är inte klart med höjda ersättningar för deltagande i rikshemvärnsrådets möten. I praktiken betalar en del av rådets ledamöter för att få vara med.

Ett förslag om att öka på nuvarande arvode från 400 kronor till 650 kronor netto bordlades på maj-mötet. Merkostnaden skulle bli 12 000 kr per mötesdag. Frågan ska utredas vidare.

Hustomte söks till museet: Det enda svenska hemvärns-museet värt namnet finns på Hemvärnets stridsskola utanför Stockholm. Samlingarna är i behov av en genomgång och komplettering. Utställningen har inte moderniserats på länge.

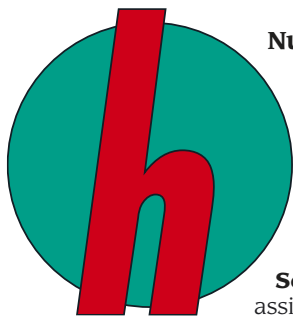
Problemet är brist på pengar och att ägaren, rikshemvärnsrådet inte lyckats få tag i någon tillsyningsman. På majmötet beslöts att som första steg annonsera efter en hustomte i denna tidning. Rådet skulle välkomna en hemvärnsveteran i södra Storstockholm.

Det nya ungdomsvapnet har kalibern 22 long och märket är Anschütz. En närmare presentation av vapnet ges i nästa nummer.

Jämtlands hemvärnsmusikkår underhöll när Stockholm inledde sitt 750-årsjubileum den 1 juni.

Per Johanson, Stockholm, har valts in som ny ledamot av rikshemvärnsrådets verkställande utskott efter Per-Ove Eriksson, Eskilstuna, som avstigit sig.

Skellefteå hvbataljon har fått sex nya bevakningshundsekipage.

Nummer 4 september 2002, årgång 62

Tidskrift för allmänna hemvärdet och driftvärdet.

Redaktion: Lidingövägen 28, Stockholm, tel 08-7887500, fax 08-6645790. Postadress: Tidskriften Hemvärdet, 107 85 Stockholm.

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Ulf Ivarsson, tel 08-7889738, e-post: hvtidningen@swipnet.se

Sekretariat: Till tidningens redaktions-assistent Pia-Lena Jansson kan du vända dig i alla ärenden som rör administration, läsarservice

och allmänna redaktionella frågor. Hennes arbetstider är måndag-tisdag jämn vecka, måndag-onsdag ojämn vecka. Tel 08-788 97 15, e-post: pia-lena.jansson@pub.mil.se

Annonser: Irmér Media AB, Antennvägen 10, 13548 Tyresö, tel 08-742 1008, fax 742 1009, e-post: irmer.media@telia.com

Grafisk form: Peter Hennix, PH Media, e-post: grafiskform@sverige.nu

TS-kontrollerad upplaga 2001: 77 200 ex.

Tryck: Color Print Dalarna, 2002.

Prenumerationspris: 150 kr. Postgiro: 456 177-5. Bankgiro: 726-9764.

Manus och annonsstopp: nr 5: 23 september (utges 25 oktober).

För insänt men ej beställt material ansvaras inte. Skicka inte stora dokument med e-post (till exempel bilder) utan att först ha talat med redaktionen. Författarna till insända artiklar förutsätts godkänna att texterna och bilderna läggs ut på tidningens hemsida.

I detta nummer

- 6** Krönika Welff Trygga hemvärdet håller
- 9** Inspektion Stridsglada Stockholm klättrar högt
- 11** Utredning Kökskniven dödar fler än skjutvapen
- 12** Inspektion Uppland bantas varsamt
- 16** Reportage Rekrytering med action
- 18** Ungdom: Teknik och styrka gav seger
- 20** HV-nytt Noliämässan blev rekryteringssuccé
- 22** Reportage Nya sjukvården är stenkul
- 24** Boknytt Den bildade krigaren
- 25** Muséum Spännande resa genom våldsam tid
- 26** Gästkrönika Bygg hemvärdet underifrån!
- 28** Landet runt Welffs sista strid i Halmstad
- 30** Landet runt Hemvärdet kapade Herculesplan
- 31** Debatt Uppgiften löses inte med kuddkrig
- 32** Debatt Drogtesta även hemvärnspersonal!
- 34** Debatt Ge oss bäst a materielen
- 36** Sista sidan Adriana brinner för hemvärdet

Mer debatt på vår hemsida www.hemvarnet.mil.se

Omslagsbild : Skarpskytten Magnus Johansson i Enköpings hemvärnsbataljon. Foto Ulf Ivarsson

ledaren

Mer pang för pengarna

Mats Welffs tid som rikshemvärnschef blev kort, bara två år. Men det viktigaste för hemvärdets högsta chef är inte hur länge han sitter utan vad som uträttas. Om några år får vi perspektiv på den här perioden.

Redan nu kan sägas att Welff satte igång ett förnyelsearbete som kommer att sätta sin prägel på hemvärdet i många år. Utan den noggranna analys och de radikala förslag till förändringar som Mats Welff är idégivare till skulle vi förmodligen ganska snart dragit på oss allvarliga problem.

Av efterträdaren väntar sig nu rörelsen ett bestämt agerande för att genomföra "hemvärdet efter 2004". Det handlar om att förmå högkvarteret att ge hemvärdet de resurser som behövs för att kunna vara en effektiv del i det nationella försvaret.

En upprepning av fiaskot efter Göran Lindqvists intressanta utredning om de nationella skyddsstyrkorna för halvannat år sedan vore förödande. Hans uppvärdering av hemvärdet mottogs med entusiasm av hemvärnsfolket men i högkvarteret avfärdades det mesta som "kostnadsdrivande". Resultatet blev en känsla av osäkerhet: vad vill egentligen försvarsledningen med hemvärdet?

I själva verket talar mycket för att hemvärdet vore mer kostnadseffektivt än idag med en viss ramhöjning eftersom anslagen till hemvärdet antagligen ligger under den optimala nivån.

Även ett mindre tillskott – hemvärdet efter 2004 kostar omkring 100 miljoner – ger således en kraftigt höjd försvarseffekt. Detta blir extra motiverat mot bakgrund av att svenska forskare nyligen varnat för att vi inte kan stå emot oväntade angrepp i gråzonen mellan invasion och terrorism. Det beror på att vi inte har tillräckligt välutbildade värnpliktiga under grundutbildning mer än ett par månader om året.

Däremot står 64.000 hemvärnssoldater ständigt redo. Man kan lätt tänka sig olika scenarier där Försvarsmakten har stor nytta av hela eller vassare delar av hemvärdet.

Jag är inte övertygad om att Försvarsmaktens strateger insett detta.

Ulf Ivarsson, chefredaktör

Eftersök elddop för Olles kompani

På två veckor var hemvärnet i Östergötland i somras inblandat i tre eftersök – i Kisa, Valdemarsvik och på Omberg.

Största insatsen var i Kisa-trakten. Hemvärnet i Kinda-Ydre, som vi skrev om i nummer 2/02 fick god nytta av sina kunskaper om skallgång. Söndagen den 27 juli larmades kompanichefen Olle Andersson av vakthavande befäl i Strängnäs om en försvunnen, autistisk 23-åring.

Insatsen pågick till onsdagseftermiddagen, då mannen påträffades av civila i närheten av Kisa. Totalt omkring 400 hemvärnspersonal inklusive hundekipage, mc-ordonnanser, sjukvårdare, signalister och lottor ur de fem bataljonerna i Linköping, Åtvidaberg, Mjölby, Motala och Norrköping förutom Kinda Ydre kompani hade då varit engagerade.

–Det blev ett skarpt läge, enda skillnaden var att ingen sköt

på oss, säger Olle Andersson.

Mobiltelefoner fungerar inte alls i den oländiga terrängen, så hemvärnets högantennor och 145-stationer blev räddningen för sambandet.

Den militära insatsen drogs igång av Kinda-Ydre, som under nattens timmar mobiliserade en första styrka om 23 man och därefter ansvarade för underhåll, mat och materiel.

Ortens näringsidkare hjälpte till på ett strålende sätt, berättar Olle Andersson.

–En specieraffär öppnade för vår skull redan klockan sex på morgonen, ett vårdshus i trakten ordnade med lagad mat och blev en viktig kontaktpunkt. Hemvärnet ställde upp för bygden och bygden för sitt hemvärn. En man i kompaniet, Johan Falk, var hemma på "leave" från Kosovo men offrade två dygn på eftersöket.

Sommarhettan gjorde att värmekamerorna i helikoptrarna inte fungerade och

den nattliga spaningen ägde därför rum från ett dussin o-platser med bildförstärkare vid olika vägskal.

Drar lärdomar

Flera lärdomar kan dras av den här skallgången, säger Olle Andersson:

–Det är en bra metod att låta militäre chefen jobba övergripande och lägga det operativa ansvaret på ställföreträdaren.

Mindre lyckat är det om befäl utan uppgifter dräller omkring med åsikter.

–Hemvärnsbefäl måste lära sig ordervägarna inom hemvärnet och samspelet med polisen.

Omkring 300 hemvärnsbefäl i Östergötland har dock utbildats av polisen i skallgång.

Samlingsplats bör väljas med omsorg. Den ska räcka till för 100 hemvärnsmän, inte bara för tio poliser.

Livgrenadjärgruppen var obemannad när polisen begärde försvarsmaktens hjälp.

Kompanichef Olle Andersson uppskattade mycket stödet från näringsidkarna i trakten. Foto Pelles Photo

–Jag tittade till dem då och då men lät i övrigt hemvärnet sköta det här på egen hand, säger en mycket nöjd Åke Litzen, MD-gruppchef.

En erfarenhet han vill trycka särskilt på är hur viktigt det är att ha stenhård kontroll på egen personal.

–Allt gick bra denna gång men det måste vara extra god ordning när man mixar personal från olika förband.

Hela insatsen kostade Försvarsmakten cirka 1,5 miljoner kronor i tim- och milersättningar, samt förplägnad.

Ulf Ivarsson

Vapnen kvar i bostäderna

Det blir sannolikt ingen allmän indragning av hemvärnets ak 4:or.

Utredningen om förvaringen av hemvärnets vapen ska dras för överbefälhavaren den 26 september. Ingenting talar för att utredaren, överste Christer Svensson, föreslår några drastiska ändringar.

En kriminell hotbildstrappa från ringa hot och hot till förhöjt hot och mycket högt hot har diskuterats. En hel rad åtgärder – som att centralförvara nycklar eller dra in vapen i känsliga områden har synats.

Man har däremot inte velat koppla hotnivåerna till bestämda åtgärder utan tycks luta åt att lämna dylika beslut till militärdistriktscheferna. Dessa har redan rätt att dra in vapen om situationen så kräver

Istället väntas utredningen föreslå att antagningen stramas upp. För att sälla bort olämpliga personer kan till exempel intervjuerna förbättras.

Utredningen kommer troligen även att förordna en översyn av vapenkontrollerna, hur ofta de ska ske och vilka krav man kan ställa på bostaden.

Att hemvärnsmannen har sitt vapen hemma kostar inte staten ett dugg och är bäst för utbildningen. Centralt förvarade vapen både fördyrar och skapar nya säkerhetsproblem. Uppskattningar pekar på mångmiljonbelopp i extra kostnader.

Opinionen bland hemvärnsmännen är annars överraskande positiv till vapeninlämning. Hela 63 procent svarar i en enkät att det inte skulle minska deras intresse för att vara med i hemvärnet. (För 28 procent skulle intresset minska.)

–Det vore klokt att vänta och se resultatet av att vi nu har infört vapenläset, säger Carl-Göran Westlin, ledamot i rikshemvärnsrådet från Östersund.

Hans kollega Anders Henriksson, Arjeplog, tror på flexibilitet. De som vill får ställa av vapnet, men det är viktigt att många har det hemma för att kunna öva sin färdighet i att ta isär och sätta ihop det.

Rikshvrådet var på sitt senaste möte positivt till både tätare bostadskontroller och att ak4 införs som enhetsvapen.

Ulf Ivarsson

35 nya i familjen efter rekryteringsdag i Bromölla

Ett ovanligt fint resultat av rekryteringsdagen i Bromölla första helgen i augusti, rapporterar chefen för Blekinge västra hvbataljon, Roland Svensson. Uppvisningarna gav hela 35 nya i hemvärnsfamiljen, varav tio blivande hemvärnsungdomar.

Nio var sugna på att ta

mc-körkort och valde därför FMCK. FRO och Röda korset attraherade också några.

–Årets stora händelse är utan tvekan det fina resultatet bland ungdomarna. Det beror på att vi hade ungdomsledarna med oss, säger Roland Svensson.

Även frivilligorganisatio-

nerna lockar med sin intressanta materiel eller viktiga funktioner.

–Vi bemöttes i år av större förståelse för försvaret i stort och får ökad acceptans för att vi som medborgare på frivillig väg måste ta ansvar för viktiga samhällsfunktioner, säger Roland Svensson.

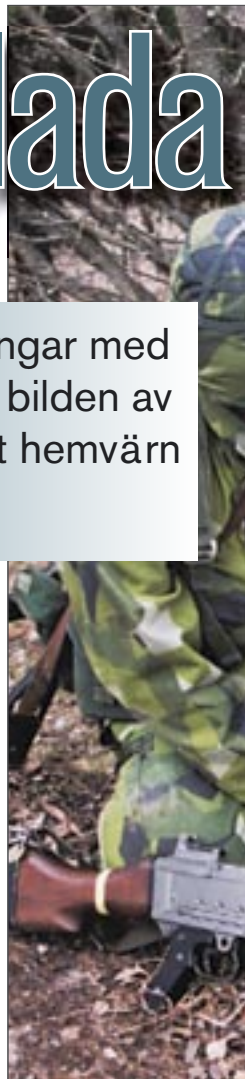
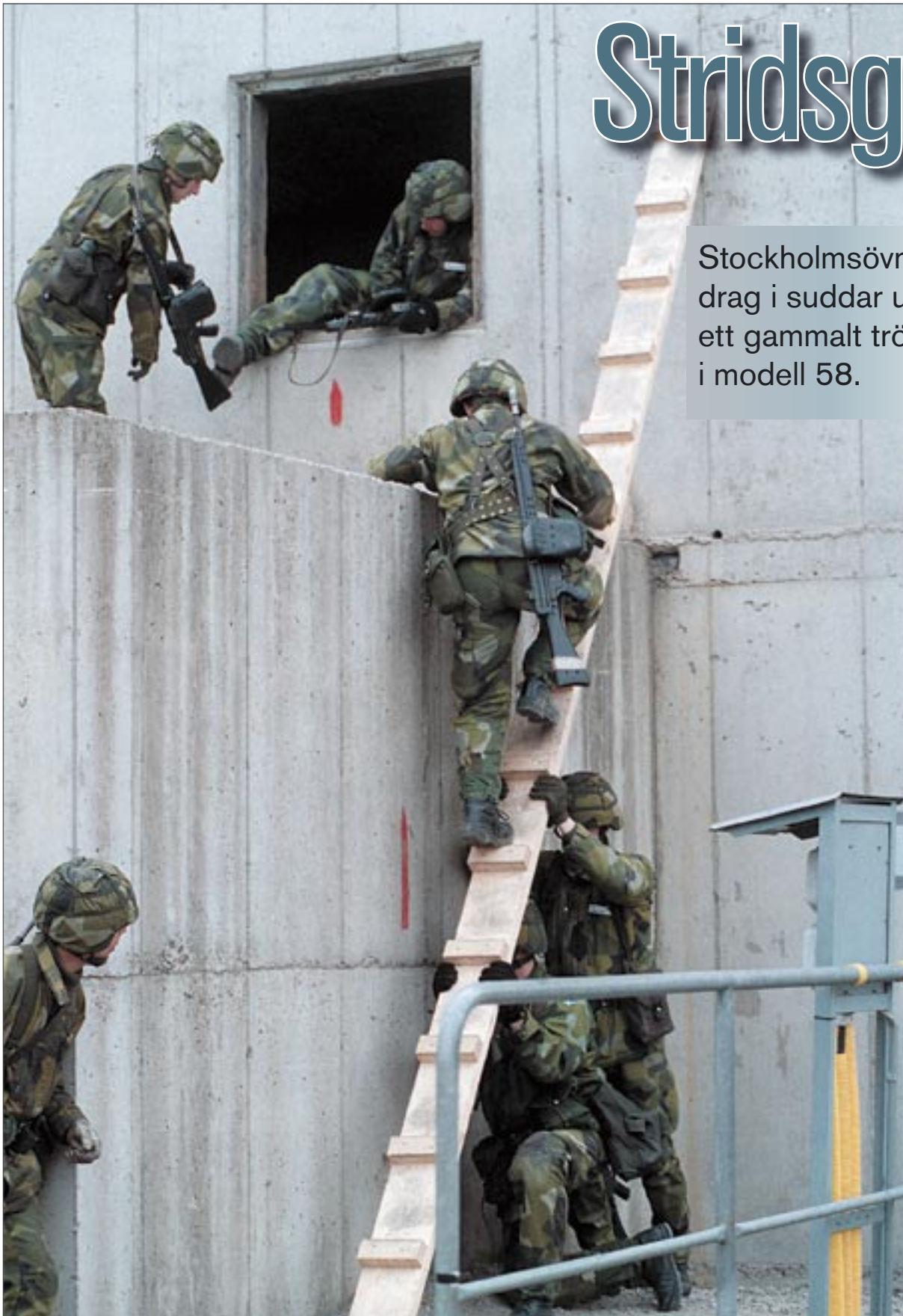
Orostatid bra för hv

Den största anslutningen till hemvärnet hittills var åren 1985–86 med 120 000 i kadern.

När hemvärnet bildades 1940 anslöt sig 94 000, men vid krigsslutet sjönk siffran till 75 000. År 2002 är vi 64 000. Numerären svänger ganska väl med hotbilden.

Stridsglada

Stockholmsövningar med drag i suddar ut bilden av ett gammalt trött hemvärn i modell 58.

Löjtnanten Torbjörn Engelkes från Livgardet ger kritik efter ksp-skjutningen med Solna-Sundbybergs, Västerorts och Mälardalens hvkompanier.

Inbrytning. Vartannat år övar Stockholm på typobjekt och i år är det staden som gäller. Foto: Roger Argenius

Dammet gör tungan sträv, det är mörkt och smälarna från automatkarbinerna ringer i öronen, trots hörselkåpor.

Stockholm övar på typobjekt – i år är det "staden" som gäller

och för ändamålet utnyttjas en före detta kakfabrik på Nacka Strand. Hit har under inspektionshelgen 55 soldater ur Telge och Öknebo hvkompanier sökt sig för att utbildas i strid i bebyggelse.

Övningen leds av kompanicheferna Dick Lundqvist och Leif Magnusson med hjälp av en yngre yrkesofficer från Livgardet.

– Föralldel, vi skulle nog klara oss själva men det är ohyggligt

Text & foto:
Ulf Ivarsson

Stockholm klättrar högt

Mc-ordonnansen Kjell Hedberg skjutsar Myran med sin förare Carolin Midelf till ett uppdrag.

Lägeskartor, M-blanketter, anropssignaler – nyttigt att repetera tycker (fr v) Mirjam Kindgren, bataljonsstaben, Jens Mielke, signalist i Stockholms södra hvkompani och Kristofer Gegenwarth, Nacka hvkompani.

skönt att ha ett proffs att luta sig emot, säger Dick Lundqvist.

Livgardesgruppens chef major Ronny Schultz har som mål att hemvärnet ska leva på sina egna instruktörer år 2010. Undantaget är stridsskjutningar.

– Det är genomförbart om vi själva utbildas av yrkesofficerare, säger Dick Lundqvist.

– Instämmer, men vi måste fortfarande ha yrkesofficerare som bollplank och resurs för övningsplanering, nya säkerhetsbestämmelser och logistik. Annars är målet en utopi, säger Leif Magnusson.

Militär prövning

Ingen normal människa vill vara chef i hemvärnet, skämtar stf bataljonschefen Lars Hedsäter, då han berättar om livet i hemvärnsbataljon Syd. Han har sin fredsstabsplats i fina kontorslokaler som de fem berörda kommunerna snällt betalar för.

Andra, både reglementerade och inte reglementerade tillgångar finns också. På stordia-bilderna skymtar befattningar som bataljonspastor, flyggrupp och eldledningsgrupp.

Bataljonens område är proppat med riksviktiga vägar, järnvägar och industrier. Som om inte det vore nog är även terrängen rena militära provningen.

– Vi behöver en bergbormaskin för att kunna gräva ned oss, konstaterar Fred Farman, chef för sektion 2 i staben.

Av hans redovisning, som känns igen från de andra stockholmsbataljonerna, framgår dessvärre att FMLOG släpar efter med servicen. Gammal sjukvårdsmateriel, ra 180 som inte lämnats ut, trasiga terrängbilar, listan kan göras lång.

Rikshemvärnschefen konstaterar i sin utvärdering att Försvarsmaktens underhållsorganisation inte klarar sina

Bild 1: Sjukvårdarna i hvbataljon Nord visade sin samlingsplats där enkla men livräddande åtgärder snabbt kan sättas in. Fr v Kim Tegenborg, Ulf Nehlin (chef), Jens Lindberg, och Mikael Ineman. **Bild 2:** Oljebrännarna är på gång. Snart är det slut på vedkånkandet i hvbataljon Syd. Bataljonskvartermästare Fred Farman, och chefen för trossplutonen Björn Paulsson övervakar lyftet vid hittills enda bataljonsförrådet i Stockholm. **Bild 3:** Infobefälet Agneta Cedervall står med hemvärnets förtjänstmedalj, som rikshemvärnschefen nyss fäst på uniformen. Skyddsvakterna Aslak Hoge och Anders Craemer i bakgrunden. **Bild 4:** Cheferna för Telge hvkompani och Ökneby hvkompani Dick Lundqvist och Leif Magnusson övar sina förband tillsammans hela året. **Bild 5:** Alla inkommande och utgående meddelanden tas om hand av Åsa Sandberg, stabsgruppchef och expeditionslottan Christina Persson, båda Upplands-Väsby hvkompani. **Bild 6:** Rök och damm och hårda smällar när Telge och Öknebo hvkompani samt Scania företagshemvärn drabbar samman med sabotörer i kakfabriken i Nacka. Arne Westgaard och Tomas Magnusson från Ökenbo kompani kollar om kusten är klar. **Bild 7:** Arlandabataljonens chef Sten Törnsten har en liten men vass organisation.

åtaganden gentemot hemvärdet och lovar att ta upp detta "i särskild ordning".

När Fred får demonstrera nya bataljonsförrådet blir han strax lite gladare. Där förvaras gemensam utrustning snyggt och prydligt kompanivis och även motorcyklar och terrängbilar får plats. Kockkärrorna dras i tandem efter bataljonens egen traktor.

Tar för sig

Någon brist på självförtroende råder inte i Stockholms hvbataljon, Sveriges viktigaste enligt chefen Tomas Vidlund. Ansvar är onekligen tungt – 50 högt prioriterade skyddsåtgärder finns kvar på objektslistan. Den omedelbara stridsuppgiften beskrivs dock

av chefen för stockholmsavdelningen i mellersta militärdistriktet Kim Åkerman som utbildning för att höja förmågan – eller med andra ord att gå från beredskap till kompetens.

Apropå materielläget ställer Tomas Vidlund en retorisk fråga till inspektionen:

"Skulle något annat förband i armén få de uppgifter vi har med den utrustning vi blivit tilldelade?"

Annars tar bataljonen ogenerat för sig av de resurser som finns i storstaden. En läkare undervisar sjukvårdarna om blodomloppet, en teologie kandidat vill bli bataljonspastor, en medicine doktor "som går i rymdovall på jobbet" är bataljonens expert på B-stridsmedel.

Garvade instruktören Ingriell Thunholm-Larsson undervisade om lägeskartor, meddelandebblanketter, anropssignaler och tipsade om att Försvarsmakten går över till engelsk bokstavering 2004. För Kristofer Gegenwarth från Nacka hvkompani var det mesta välkänt, men han repeterade gärna.

– Vi ska kunna det här ordentligt. Gör vi fel i staben kan det få svåra följder för de stridande förbanden.

I Stockholms norra hemvärnsbataljon är avgångarna betydligt större än tillströmningen av nya. För att inte bataljonen långsamt ska förblöda har rekryteringsgruppen, ledd av Paris Edvinsson, lagt upp ett ambitiöst program (läs mer om detta på sidan 16)

Stockholm är pressat av instruktorsbrist och ont om tider på skjutbanorna. Man vill inte slösa med resurserna och övar därför numera i så kallade utbildningskompanier. Det innebär att hvsoldaterna kan träna i hela plutoner.

Kompaniernas gamla smörgåsbord av övningar har därmed försvunnit och den som missat en övning i sitt eget kompani får en ny chans i ett annat.

Prioriterad utbildning

Stockholm har slutat titta på master och prioriterar utbildning på typobjekt. Inom Livgardesgruppen tror man att detta är en del av förklaringen till det stora antalet uppfyllda kontrakt – 59 procent (40 procent för avtalspersonalen). Typövningarna varvas med kompetensår för ökad personlig färdighet.

När invasionshotet försvann ställdes organisationen om från att stå i beredskap till att bibehålla kunskap på nyckelområden.

Stockholm går i täten på många sätt, var också först att slopa sex timmars grundkurs inklusive kaffe på hemvärnsgården till förmån för 36 timmars introutrbildning torsdag-söndag. De som ska omförordnas som skyddsvakter ansluter på söndagen.

Befälen omutbildas vart 5–6 år och för varje befäl ska finnas en individuell personalutvecklingsplan.

I år har många kurser ställts in på

Befälen om-utbildas

Ung personal och fart och fläkt på övningarna. Foto: Roger Argenius

grund av ekonomiska reduceringar samt färre officerstjänster i den nya organisationen med följd att personalutvecklingsplanerna måste omarbetas.

Omorganisationen går i rasande takt – år 2000 hade Stockholm tio bataljoner, nu fyra. Hvbataljon Stockholm är en koloss med sju kompanier och ett företagshemvärn (Karlberg). Fast det är inget emot 1940 då Stock-

holms hemvärnskrets bestod av 25 områden och ett motorcykelkompani. Maskinerna skänktes av en försvarsvänlig grosshandlare.

Befälsbristen på Livgardet kan komma att ställa till problem. Därför utbildas hemvärnets egna befäl till instruktörer i stor omfattning. Kapten Gunnar Svärd på Livgardesgruppen är makalös på att fylla kurserna – 100 utbildades förrförra året, 50 i år.

På bordet i staben hade cheferna bullat upp med orderverk som imponerade till och med på det ärrade stabsfolket i inspektionen. "...kan betraktas som näst intill ett 'skolexempel', noterade rikshemvärnschefen i protokollet. Bataljonschefen Lars Rosenqvist, och stabschefen Rolf G. Dhejne kan sträcka på sig.

Mest skoskav

I sjukvårdstältet fanns denna dag inget som ledde tanken bakåt i tiden, tvärtom en nybildad sjukvårdsgrupp med kvalificerat folk. Så sent som i september 2001 började gruppchefen Ulf Nehlin samla sitt team. Ett par av dem är liksom Ulf själv tidigare plutonsjukvårdare.

– Hemvärnssjukvården har legat lågt förut, nu har intresset ökat, säger Ulf.

På en samlingsplats för skadade i hemvärdet kan man inte bara med rätt åtgärder rädda liv. Den stora volymen är faktiskt skoskav och liknande som behöver plåstras om.

– En hemvärnssjukvårdare fungerar

även som hälsovårdsinspektör och kan stoppa missbruk av uttrötad personal. Vi är också bra på folkrätt, påpekar Jens Lindberg.

– Vår avtalspersonal får mycket tid, vi tar deras utbildning på allvar, säger Rolf Dhejne.

Flygplatsen nämns inte

Efter sammanslagningar, städning av nollor och tillsättning av nya befäl börjar Arlanda hvbataljon under Sten Törnsten likna något. Den stora flygplatsen nämns inte i orderverket, även om bataljonen måste vara given för en eller annan skarp uppgift i det 14 kvadratkilometer stora området med sina 16 000 anställda och 50 000 resenärer dagligen.

Inte att undra på att staben har övat att ta emot underställda förband från Upplandsgruppen och att 75 procent av soldaterna är godkända på momentet strid i bebyggelse. Många av dem jobbar inom bevakningsföretag på Arlanda och driftvärdet kan lotsa rätt i labrynterna både på och ovan jord.

Sten Törnsten och hans soldater blir således aldrig helt ställda även om Arlanda förändras från dag till dag.

– Vi är en liten men vass hemvärnsbataljon, våra plutonchefer och andra är goda instruktörer, vi har god förmåga att planera och godtagbar att leda och soldaterna har goda grundläggande färdigheter, betygsätter Sten Törnsten själv sitt förband och vi tror honom.

Om inte siffrorna ljuger ligger Arlanda hvbataljon långt över riksgenomsnittet för uppfyllda kontrakt, 64 procent. Avtalspersonalen är ännu flitigare med sina 68 procent. Varför?

– De är väldigt inblandade i det mesta, förklarar Sten Törnsten.

Stabslottorna Åsa Sandberg och Christina Persson håller med.

– Vi övar tre gånger per år och det är fortfarande lika roligt därför att vi inte bara sätter in papper i pärmar utan tar för oss och vet hur man följer en bedömandemall och fattar ett beslut i stort...

Läsarna ger oss toppbetyg

Tidskriften Hemvärnets läsekrets är sin tidning trogen. Andelen som läser hälften eller mer har gått upp från 64 procent år 2000 till 70. Bland gruppcheferna läser 40 procent i stort sett allt.

Nyhetsidorna och reportagen har ökat i popularitet jämfört med mätningen 2000. 70 procent svarar att de läser reportage om övningar och utbildning "för det mesta", en ökning med tio procentenhet sedan 2000.

Tre av fyra anser att tidningen är informativ. De som inte håller med om det är så få att de ryms i felmarginalen.

Allt fler – från 50 procent 1998 till 60 idag – tycker att tidningen har kunniga skribenter och trovärdigheten ligger kvar på samma höga nivå: 82 procent vitsordar denna.

Enkäten gjordes av Eureka marknadsfakta.

Hundförare preparerar sig

Svenska Brukshundklubbens Stockholmsdistrikt kör i höst en preparandkurs för att få fram nya instruktörer och hundtjänstbefäl i hemvärdet. Eleverna är hundförare i hemvärdet, som under fem helger kvalificerar sig att gå vidare till utbildning för hundtjänstbiträden, hundtjänstinstruktör och hundtjänstbefäl.

–Vi räknar med att kunna anordna tre preparandkurser i landet varje år, säger Håkan Olsson, Brukshundklubben.

Tre kurser ger cirka 30 elever som är villiga att fortbilda sig. Det motsvarar den volym som det finns pengar till på gruppbefälskurs 1.

–För att hundförarna ska stanna i hemvärdet behöver de bra övningar. Fler instruktörer och hundtjänstbefäl är då en nyckelfaktor. De kan ge vettiga uppgifter och visa hur hunden ska användas, säger Håkan Olsson.

Preparandkursen i Stockholm stöds av Livgardesgruppen. Det framtida behovet av hundar i hemvärdet är cirka 2600, tillgången idag 1800.

Minneskortet har anpassats till nyheterna i Soldaten i fält.

Eld upphör med båda armarna

Tecknet för eld upphör görs numera med båda armarna och ordern "färdiga till strid" betyder också att du måste kolla sambandet och tömma urinblåsa och tarm.

Om plutonchefen kommenterar "skytteplog" är det en förberedelse för att gå på skyttelinje. Hur denna plog ser ut och mycket mer förklaras på det nya minneskortet för hemvärnsgruppchefer, som trycks i höst.

Andra nog så viktiga justeringar är att vindavdrift och kulbanor för olika vapen räknats om och att värden för grg, ksp och psk lagts till.

På kortet får man även veta hur begrepp som skydda, försvara, bevaka, hindra och ytövervaka ska tolkas.

Nyheterna i Soldaten i fält och den taktiska och organisatoriska målsättningen (TOM) för hemvärdet gjorde att det blev nödvändigt att arbeta om minneskortet.

Rättelse: Årets vapeninventering har inte fått utsträckt tid till den 1 mars 2003, vilket felaktigt uppgavs i förra numret. Senast detta datum ska däremot respektive försörjningsenhet inom Fmlog ha sammanställt och lämnat in sin slutrapport.

Inventeringen ute på förbanden måste vara klar i god tid före juluppehållet. I mellersta militärdistriktet ska MD-grupperna lämna in sina rapporter senast den 14 december, i södra den 15 oktober och i norra 1 december.

Skallgångsdebut för dalasoldater

En svettig övning var kompanichefen Lassas Hans Andersson och 22 av hans soldater med om i början av augusti. Saken gällde att leta reda på en förvirrad 78-årig kvinna som gått vilse i byn Tina, söder om Rättvik.

Det hela utspelade sig fredagen den andra augusti, i hög värme och tät vegetation. Två soldaterna blev stungna av jordgetingar, men ingen av dem är överkänslig.

Ett område hann avsökas och nästa påbörjas då styrkan sent på kvällen fick rapport om att kvinnan hittats vid liv i Sägmyra, norr om Falun.

– Det här var lärorikt för oss då flera inte varit med om eftersök tidigare. Stämningen var på topp, säger en av soldaterna ur kompaniet, som tillhör Nedansiljans hvbataljon.

Polisen öste beröm över hemvärnets sökmetod och att så många kunde infinna sig trots semestertider.

Text: George Engström

Rödpointsiktena beställda

Samtliga ak-skyttar i hemvärdet utom skarpskyttarna, ska få nya sikten till sina vapen. Valet föll på ett rödpunktsikte av svenskt fabrikat, Aimpoint. Rödpunktsikten var skyttarnas favorit vid de tester av olika sikten som genomfördes på HvSS i maj 2000.

En provserie om 500 sikten levereras i början av 2003. Därefter har FMV option på sikten för hemvärnets totala behov inklusive ksp 58 och grg – sikten är av enhetstyp.

Vapnens nuvarande stålsikten är enkla och stryktåliga. De är dock inte så effektiva i dåligt ljus och framförallt är de omständliga att rikta med, då ögat inte kan fokusera på sikte, korn och mål samtidigt.

Följden är att skjututbildningen tar för mycket av övnings tiden. Ett rödpunktsikte är enklare att använda, gör snabbare eldöppnande möjligt och fungerar i skymning, motljus och nedsatt sikt.

Färdiga till rekrytering är fr v Peter Sjölund, Ljungske, Lazlo Kovacs, Helsingborg, Ingrid Lindgren-Steigerling, Smålandsstenar och Bengt Göransson, Gagnef. Foto: Ulf Ivarsson

Klara för rekrytering

Rekryteringskursen på Hemvärnets stridsskola har kommit för att stanna. I juni utbildades tredje kullen och 2003 kan det bli två kurser om elevunderlaget räcker.

Deltagarna kommer från dels hemvärnsförband, dels militär-distriktsgrupper – en idealisk blandning enligt kurschefen Sune Ullestad.

Teori och praktik varvas under tre dagar. Som lärare fungerar hvkaptan Jan-Erik Nordberg från Hallandsgruppen. Han åtar sig även att leda lokala kurser om intresse finns.

I ämnet rekrytering finns inte många läroböcker förutom Jan-Erik Nordbergs egen. Upplagan är slutsåld och en nytryckning med nytt kapitel om medlemsvård planeras.

–Det är billigare att ta väl hand om dem vi har än rekrytera nya, säger Sune Ullestad.

Som exempel på medlemsvård tar han bra övningar, vettiga öppettider i förråd, föreningsaktiviteter och familjedagar.

Ungdomarna kan få fria resor

Ett förslag till nya regler för ungdomsverksamheten är ut på remiss till den 25 september. Enligt förslaget ska ungdomarna ges totalförsvarsinformation istället för mer begränsad försvarsupplysning.

Fria resor till övningarna införs. Uniform får bäras vid enskild förflyttning mellan bostad och övningsplats "om det finns skäl för det". Än så länge avgör MD-gruppchefen detta.

Polisen tror inte på förbud mot privata skjutvapen och de legala vapnen betyder nästan inget för våldsbrotten. Ändå vill polisen avveckla 200 000 onödiga licenser i Sverige.

Text: Ulf Ivarsson

Det har blivit lättare att få tag i skjutvapen i Sverige – om man har kontakt med den kriminella världen. Att påstå att vem som helst kan komma över en pistol är därför en överdrift.

Det legala vapeninnehavet utpekas ofta som ett problem. Vapenutredning-

Köksknivar används mycket oftare än skjutvapen som redskap i våldsbrott med dödlig utgång. Foto Peter Hennix

Köksknivar dödar flest

en från 1999 slår dock fast att det främst är "de illegala vapnen som utgör en fara för vårt samhälle".

Sverige har en av de mest restriktiva vapenlagstiftningarna i världen och i år skärps reglerna ytterligare. I England har man gått ännu längre och förbjudit innehav av privata pistoler och revolverar.

– Mina engelska kollegor säger att förbudet hittills inte påverkat våldsbrottsligheten. De legala skjutvapnen är med andra ord inte problemet säger Claes Johansson på rikspolisstyrelsen.

– Lite tillspetsat kan man säga att köksknivar är värre, de används mycket oftare som redskap i våldsbrott med dödlig utgång.

Claes Johansson framträdde på ett seminarium om lättvapen anordnat av Röda Korset i Stockholm i mars. Seminariet var en startpunkt för en opinionsundersökning om svenskarnas inställning till handeldvapen och vad som kan göras för att minska tillgängligheten.

Otacksam uppgift

Polisens nya centrala register innehöll den 13 mars

689.150 civila vapeninnehavare med licenser för 2 096 758 vapen.

En miljon är kulgevär (Sverige har 400 000 älgjägare), 758 184 hagelgevär, 91 858 pistoler, 58 000 revolverar och 3 339 civila kpistar. Polisen har alltså en otacksam uppgift när det gäller att minska vapenberget.

– Det stora problemet har varit dålig förvaring och att vapenhandläggarna hos polisen har varit för generösa. Ibland har det lönat sig att överklaga. En länsrätt ansåg att en person hade behov av 24 pistoler och revolverar, säger Claes Johansson.

Omkring femton procent av vapnen är inte i bruk, uppskattar Claes Jansson. Det rör sig om samlarvapen, minnesvapen eller prydnadsvapen.

Det är inte ovanligt att personer försvinner från skytteföreningen så snart de fått licens för en häftig revolver. I fortsättningen ska polisen med fem års mellanrum kontrollera om de är aktiva. Om inte dras licensen in.

Ärdda vapen hör också

till kategorin icke bruksvapen. Claes Jansson försökte förgäves få igenom restriktioner för rätten att få arva skjutvapen i 1999 års utredning. Idag krävs i alla fall att dessa vapen ska pluggas.

"Vapenfreakar", personer som tycker det är häftigt att visa upp vapen för kompisarna är en annan problemgrupp för polisen.

En svår fråga att angripa är de psykiskt sjuka.

– Läkarna är skyldiga att anmäla till oss men det kravet efterlevs tyvärr inte, säger Claes Johansson.

En ljusglimt är att bestämnelserna om säkerhetsskåp börjar slå igenom. Det ser man i statistiken över stulna och förkomna vapen. 1999 var det 1 641, år 2000 sjönk siffran till 1 417 och för 2001 noteras 1 304. Med förkomna vapen menas i allmänhet vapen som inte kan återfinnas i dödsbon.

Från den 1 juli kan också polisen kolla om enskilda personer följer reglerna om förvaring. Om så inte är fallet blir man av med licensen. Oanmälda inspektioner hos vapenhandlare

står vidare på programmet. Hittills har polisen förvarnat om besöken och följaktligen nästan aldrig hittat något.

Insmugglingen ökar

Polisens beslag av pistoler och revolverar fördubblades mellan 1999 och 2001 medan antalet stulna vapen var konstant, vilket kan tyda på att insmugglingen ökar.

– Det är ett stort insläpp från sidan, säger Claes Johansson, som inte vill spekulera i hur många illegala vapen som finns i omlopp.

Det har helt enkelt varit för lätt för oseriösa handlare och andra att ta sig igenom tullen. Rikspolisstyrelsen vill täppa till och tänker be regeringen införa en obligatorisk registreringsplikt för varje vapen vid gränsen.

Överhuvudtaget oroas Claes Johansson över moralen hos vissa handlare och extrema grupper.

– Vi ser en skrämmande trend att folk söker licens för målskjutning med amerikanska prickskyttegevär, tunga automatvapen eller pistoler stora som en tändsticksaskar.

Ksp-omgången Nicklas Reis (skytt) och Christer Eriksson i Tierpsbataljonen behövde inte vänta länge på B-styrkan.

Uppland bantas varsamt

Radikala hopslagningar står för dörren och Upplandsgruppen måste gå varsamt fram. De mjuka värdena i hemvärnet går inte att bortse från.

Det här är så kul, vi är ett härligt gäng. Eva-Lotta Lund håller upp kaffe åt generalen och hans inspektionstätt och berättar att hon och kollegan Birgitta Rudström varit uppe tidigt för att

Text & foto:
Ulf Ivarsson

förbereda lunch – peppargryta med ris till 70 man ur Tierps hvbataljon.

Eva-Lotta gick med i hemvärnet 1998 och har aldrig ångrat sig. Senast snabbutbildades hon på dieselbrännaren till lågtryckspannan. Receptet?

–Ur försvarets kokbok, Hop-pas killarna gillar käket annars blir vi utskälda.

Sen är det dags för bataljonschefen Åke Strand att orientera om stridsvärdet.

–Det är inte så enkelt här i bygden. För bara några år sedan var vi 312 man, nu har förbandet smält ihop till 209,

Men Åke Strand har också glädjeämnen. Ett är sambandet som kör med mycket kräm i sändarna.

–Efter radiorek och med väl valda antennplatser funkar till och med våra ra 145 över hela ytan, säger ett sambandsbefäl

och när vi tittar närmare ser vi att det är Rune Svensk, utbildningschef på FRO, Frivilliga radioorganisationen.

Visst, radiosambandet i de uppländska bataljonerna är svårt att störa ut. Havererar radiotrafiken och Emma skiftar signalisterna bara till sina morsenycklar. De är telegrafister och radioamatörer allihop.

Mer omväxling och fartfyllda övningar önskar sig stridsparskamraterna Nicklas Reis och Christer Eriksson. De ligger i ett skogsbrunn med sin kulspruta och väntar på att något ska hända. Om inte?

–Skriv att vi stannar ändå, säger Nicklas, som grundutbildades som ksp-skytt på I 22.

Drog upp ubåt

Östhammarsbataljonen verkar i gränsen mellan kust och hav och ska nu sent omsider tillde-

I krig och i hemvärnet är endast det enkla möjligt. Bataljonschef Åke Strand, Tierp, vevar in sin egen legitimation.

En bättre maskerad stabsplats har väl sällan skådats i hemvärnet. Stf bataljonschefen Ingvar Peterson poserar framför en väl gömd lastbil. Den används för att lyfta in koket i skogen.

las en liten men toppmodern båt för transporter. För länge sedan kontrakterade försvaret fiskebåtar för uppländska hemvärnets behov. Dessa godkänns inte längre så ägarna gick ur och tog båtarna med sig. Inom bataljonens område finns alla slags skyddsobjekt, men bara tre – hyperviktiga – står kvar på listan.

–Personalen räcker inte till mer, vi hade stora avgångar vid hopslagningen och på tre år har vi bara nyrekryterat tio man, berättar chefen Patrik Blomberg, reservofficer i luftvärnet. Han började som extra hemvärnsman och stf gruppchef och har arbetat sig upp.

Östhammars hemvärn är enda svenska förband i modern tid som tvingat upp en ubåt.

– Under en övning med svenska miniubåtar körde en av våra besättningar rakt på en av dem.

De är så lätta i vattnet att vi kunde dra upp den till ytan med en båtshake, minns förra bataljonschefen Gunnar Matsson.

–Stridsberedskapen är lite låg just nu, det måste jag erkänna, säger stf plutonchefen Ulrik Blomqvist, 22:a hemvärnskompaniet. Ulrik står på en bergknalle och hans soldater äter lunch strax intill. Innan tidningen Hemvärnet kom hade de motat bort ett fientligt fartyg med hjälp av granatgevären.

–Jag gick med 1993 och sen dess har mycket förbättrats, men vi är inte så lite avund-

sjuka på ett grannförband i Södertörnsgruppen som fått kevlarhjälm, skyddsvästar och terrängbilar.

Drogfria övningar

Rasbo hvbataljon på krigsfot är inte lätt att hitta där den gömmer sig under talrika maskeringsnät. I en av de gamla arbetsvagnar av trä staben håller till i serveras vi visdomsord kring bataljonens policy. Det är ett anslag om stil, uppträdande, förbandsanda och kamratstöd plus förkovran i befattning och drogfria övningar.

Både enkla spön och metalldetektor krävs för att röja minfri väg till en skadad kamrat. Tobias Larsson och Göte Wahlberg (t v) tyckte det var en intressant uppgift.

Inspektionen avslutades med ett gammalt hederligt eldöverfall utfört av en pluton ur Hagunda hvbataljon.

Gunnar Matsson på trappan till hemvärnsgården i Östhammar med en dramatisk kvällstidningsartikel om hemvärnets ubåtsfiske den 11 september 1990

Journalisten Hellen Pernaste är i det civila informatör på Livgardet. I det militära är hon stabsguppchef i 474:e hvbataljonen i Uppsala.

Batkvm Jan-Olof Lundberg lånade ut stabstältet till kokgruppchefen Iréne Ileskog. Hon byggde genast om det till trestjärnig restaurant.

Tony Strömberg svarade för orienteringen då insatsplutonen ur 42:a hvkompaniet, Lif-bataljonen, eskorterade rikshemvärnschefen.

Diskussionen i vagnen handlar mer om beslutsmodeller i hemvärdet.

–Vi övar alldeles för lite i stabsarbete – jag måste vara inne och peta för mycket, säger chefen Gösta Brundin självkritiskt.

Mellersta militärdistriktets chef Kurt

Westberg, som just anlänt per helikopter undrar därför om mer av bedömandet borde göras på högre nivå.

Chefen för Upplandsgruppen, Steve Gunnarsson säger att det är svårt att få hela staber att komma på utbildning. Han tror mera på en mall, ett grundbedömande med ett antal stående utgångsvärden som är välkända av staberna och knutna till uppgifterna.

– Då är det viktigt att vi formulerar solklara order till förbanden.

Meriterat folk

474:e "Lif-bataljonen" i Uppsala leds sedan ett par år av Jan-Olof Johansson, till yrket processutvecklare i ett bioteknikföretag. Hans närmaste mål är att bygga upp en kompetent stab och ha en insatspluton klar i år.

Någon brist på folk med civila meriter råder inte. På Jan-Olofs bilder skymtar titlar som lektor, doktorand och fil kand. Här finns apotekare,

Alf Lindblom är med sina 25 år i hemvärdet en veteran i Uppsala hvbataljon.

präst, psykolog och läkare. Kvartermästaren är brandingenjör och räddningsledare.

–Vår styrka är hundtjänsten, chefskompetensen och civil samverkan. En del har slutat i besvikelse över försvarsbeslutet 2000 och vi är inne i en generationsväxling men vårt stora upptagningsområde borde räcka till

Utbildning och tävling på samma gång. Skadade tas om hand efter ammoniak-utsläpp. Instruktören Hazze Markstedt är bataljonskvartermästare i Lif-bataljonen och brandingenjör.

för att hitta nytt folk, tror Jan-Olof Johansson.

Lif slåss bokstavligen för sitt liv. Inget är ännu beslutat, men i ett av flera tänkbara scenarion återstår av Upplands sju bataljoner endast två – Uppsala och Enköping – samt ett par självständiga kompanier. Men Upplandsgruppen måste gå försiktigt fram. De mjuka värdena i hemvärnet går inte att bortse från.

–I hemvärnet har vi delaktighet, förståelse och dialog till skillnad från grundutbildningens kontroll, instruktioner och hierarki, understryker Jan-Olof Johansson.

Inget att skylla på

Enköpingsbataljonens chef Tomas Secund hade mobiliserat 80 soldater till stridsskjutning på Veckholms skjutfält. Det är procentuellt sett inte illa.

–Jag tröttnade på alla ursäkter om sådd, skörd, mjölkning och älgjakt och sammankallade till ett stormöte. Dit kom faktiskt fler än på övningarna. Vi gjorde gemensamt en utbildningsplan så nu finns inget att skylla på.

–Vi kommer också att förbättra intervjuerna med nyrekryterade och även intervjua dem vi redan har för att vara säkra på att varje man och kvinna hamnar rätt.

Roy Bäck och Krister Vahlund hjälptes åt med ett granatgevär. Krister kan handgreppen i sömnen efter att ha skjutit grg i lumpen, medan Roy aldrig hållit i vapnet förut. Övningsprojektilerna slog ner hitom målet så instruktören Roger Lundin gav order om att kolla sik-

tena innan soldaterna fick gå över från 20 mm övningsprojektil till rök med full drivladdning

Till Skogstibble skjutfält hade 120 soldater u 475:e hvbataljonen i Uppsala letat sig, uppskrämda av en listigt förpackad inställelseorder ("Får ej eftersändas till utlandet"). Bataljonens förste man, reservaren Per-Olof Thomsson, saknar 94 soldater till full styrka om man räknar med rabatt på 25 procent.

Rekryteringen pågår för fullt på Maja Gräddnosloppet (ett årligt motionslopp för kvinnor), flygdagar och regementet. Flygdagen 2001 gav 60 namn och 25 av dem ansökte.

–Senast räknade vi 22 som skrivit på för vårt bataljon men bara hälften kom till introduktionsutbildningen. Vi kallar tre gånger innan vi släpper dem. Tiden från kontraktsskrivande till intro har pressats till tre månader och vi har kontakt med dem under tiden, säger Per-Olof Thomsson.

–Det är inget som hindrar att ni håller dem varma genom att de får sitta med på lektioner och vara åskådare, säger Steve Gunnarsson.

Svårast att rekrytera just nu är kompanichefer. En av kandidaterna tvekar då han är vd för ett företag som ska borsintroduceras, en annan har fyllt 60.

–Unga killar kan kliva fram senare, tröstar sig Per-Olof Thomsson.

Ett par dylika är kanske Mikael Hörner och Jörgen Johansson. Just nu är de fullt upptagna med att få till en beredskapspluton.

–Hittills har lagret av kompisar

räckt, men vi behöver hjälp längre fram, säger Jörgen.

Karriär i hemvärnet är det inte frågan om för veteranen Alf Lindblom. Han har tvärtom klivit av som gruppchef, men ingalunda gett upp försvarsintresset.

–Jag har lite problem med höften, men hänger med trots att tempot ökat. Det var för mycket väntan förr.

Det viktigaste med hemvärnet är meningsfulla övningar, anser Alf Lindblom och tillägger att han upplever att andan i gruppen är fin trots ålderskillnaden.

Ljuv musik

På Hagunda hemvärnsbataljon vilar ett tungt ansvar för rikets försvar, det framgår genast av Anders Ulanders dragning. När han kommer till materiellaget måste formuleringen låta som ljuv musik i rikshemvärnschefens öron: "Bataljonen saknar i nuläget ingen viktigare materiel som påverkar lösandet av tilldelade uppgifter".

I baracken på Upplands signalregementes övningsområde kan man på gulnade affischer läsa om nervgas-motmedel och hur man klarar sig på naturens skafferier. Anders säger något i bekymrat tonfall om bristen på bil-kårister då mobiltelefonen plötsligt ringer. Det är övningsledaren som vill sätta igång skådespelet för inspektionen.

Vad vi får se är ett eldöverfall mot en fientlig patrull. Det hela går så snabbt att tidningen Hemvärnet inte hinner få förutsättningarna, bara rusa in i skogen och låta kameran arbeta. 📹

Här slutade kriget för den fientliga förpatrullen. Hemvärnsplutonen är redan långt borta.

Rekrytering med action

Text&foto: Ulf Ivarsson

Micke Askinger fyller snart 15 och då ska han kanske bli hemvärnsungdom.

Seriös action och snabb uppföljning av intresserade är det nya sättet att rekrytera.

Plutonen ringlar fram som en orm mot objektet. Förbandet är först på plats men strax dyker det upp både sabotörer och en fordonsburen patrull – den senare bekämpas med ett spektakulärt eldöverfall.

Dramatiken utspelar sig på Järvafältet en stekhet försommardag inför hundratals åskådare. Hemvärnsbataljonen Nord i Stockholm genomför sin första "Hemvärnets dag" med personal ur Sollentuna och Vallentuna hvk kompanier.

Speakern Johan Rasmusson förklarar sakkunnigt för publiken hemvärnsplutonens uppgifter och vad som händer

framför oss. Han berättar om skyddslagens fallgropar, våra begränsningar och vilka skyldigheter vi har mot skadade motståndare. Med andra ord mycket action fast seriöst på samma gång. Johan behöver knappt titta i en fusklapp med stolpar.

– Jag har aldrig gjort sånt här förut, men har en viss vana från mitt civila jobb, förklarar han blygsamt.

Värva direkt

Bland åskådarna tycker någon att gänget borde få kуска runt som hemvärnets officiella uppvisningsteam.

– Det här är i alla fall det bästa vi

åstadkommit för rekryteringen hittills. Vår inställning är att göra folk intresserade och värva dem direkt. Vi kommer aldrig mer att bara stå passiva i en monter, säger kompanichefen Lennart Göthe.

Principen är nu att låta gruppchefer med tomma platser ringa upp dem som anmält sig och hälsa dem välkomna till sina grupper. Kompanichefen åker sedan hem till dem för intervju och kontraktsifyllande. Sen tar det 3-4 veckor innan registerkontrollen är klar.

– För var och en gör vi en enkel plan som talar om lämplig tidpunkt för första övning och grundkurs.

Rekryteringsgruppen vill tvätta bort bilden av ett hemvärn i vadmal.

– Så snart vi är ute i uniform är det allmänheten som inspekterar oss. Vi ska vara korrekt klädda och putsade för att ge rätt intryck, säger Paris Edvinsson ansvarig för rekryteringsgruppen och projektledare för Hemvärnets dag.

Han menar att det är viktigt att våga förmedla sina personliga motiv för att vara med i hemvärnet.

– Det är i samtalet som det händer någonting.

Lärt av andra

Rekryteringsgruppen har lärt av hur andra organisationer arbetar.

– Endast personal med uppgifter ska synas och alla ska kunna svara på frågor.

Gruppen har för 2002 valt ut tre publika evenemang och därtill alltså "Hemvärnets dag".

– Nu sätter vi oss själva i fokus. Det är vi som är huvudpersonerna, förklarar Paris Edvinsson.

Resultatet av premiärdagen blev ett 20-tal namn. När Mats Bergsmo och Johan Härner i Sollentuna kompani får höra detta säger de med en mun att det var värt varenda droppe svett Mats och Johan tillbringade dagen i en observationsplats. De är nöjda med att ha fått extra utbildning och att uppvisningen räknas som konsumerad tid.

– 20 anmälningar är bra med hänsyn till det totala antalet åskådare och att detta är första gången, säger Paris Edvinsson.

Syftet med hemvärnets dag är trefoldigt.

– Förutom rekrytering får anhöriga en chans att bekanta sig med vad vi håller på med och evenemanget skapar goda vibrationer i kompaniet.

Bakom Hemvärnets dag ligger ett enormt arbete. Minst 50 män och kvinnor har engagerats. För att inte behöva göra om jobbet från ingenting

Hemvärnets dag är även till för anhöriga och för att skapa sammanhållning i förbandet.

har man skrivit en projektplan och en mall för uppvisningen som ska användas kommande år.

– På kort sikt hoppas vi väcka upp-

märksamhet, i långa loppet är vi ute efter att positionera hemvärnet som en självklar samhällsfunktion, sammanfattar Paris Edvinsson.

Kraftfulla män i skärgården

Djurö i Stockholms skärgård. Året är 1944. Kriget närmar sig sitt slut men fortfarande är hemvärnsberedskapen ute i yttre skärgården god och målmedvetenheten som synes

kraftfull. Utrustningens kvalitet kompenseras av vilja! Längst till vänster står hemvärnschefen och bonden Wennerström.

Göran Pettersson

Patrullorientering. Man delade på uppgifterna och sprang var sin sträcka och samlade ihop så många kontroller som möjligt. Allt inom 80 minuter. Laget från Kalmar hemvärnsungdom gjorde bra ifrån sig.

Teknik och styrka gav

Ett starkt svenskt skytte räckte inte för seger i ungdomstävlingen. Balterna dominerade i teknik- och kraftgrenarna.

Text och foto:

Per Sjöswärd, Livgrenadjärgruppen

Som under tidigare år då jag bevakat den årliga rikstävlingen för hemvärns- och FBU-ungdom på HvSS i slutet av maj nödgades jag notera den glesa närvaron av förbandschefer och andra yrkesmilitärer.

De som valt annan aktivitet under de dagar tävlingen genomförs vet inte vad de har missat. Enbart att få kontakt med dessa entusiastiska ungdomar, att få studera deras engagemang och "go" på nära håll skapar en känsla av att det faktiskt finns en framtid för Sverige.

Ungdomstävlingen torde ligga högt upp på Försvarsmaktens prioriterings- och önskelista, med hänsyn till att så stor del av yrkesbefälet kommer från just ungdomsverksamheten.

Gamla fel rättades till

Att administrera en tävling som denna ställer stora krav på funktionärer och tävlingskansli. Allt skall gå med blixstens hastighet och uträttas av få personer. Detta har resulterat i ett par fel vid tidigare års prisutdelningar. HvSS inledde verksamheten när alla samlats med att rätta till dessa misar. Sedan var allt frid och fröjd och det var bara att korsa fingrarna och hoppas att allt blir rätt i fortsättningen.

Egen bössa – guld värd?

Skyttet var åter en fråga för diskussion. Varken egna medförda vapen, inskjutning eller provskott tilläts, det

senare av tidsskäl. Att alla lånevapen var skottställda (av högerskyttar?) så att de hade identiskt lika träfflägen var i en del fall en klen tröst.

Som alla vet är träfflägena i gevärsskytte avhängiga av skyttens kroppsbyggnad, ställning och personliga teknik. Duktiga skyttar hade antingen alla skott i målfiguren eller i tät svärm vid sidan av denna.

Man kom osökt att tänka på nöjesfältens luftgevärsskytte, och det är bara att hoppas att man inom MUST, militära underrättelse- och säkerhetstjänsten kan tänka sig att acceptera en fungerande lösning på förvarings- och transportproblemen. De nya .22 Long Rifle-gevären för ungdomsverksamheten torde dessutom inte vara vad "buset" vill ha.

Sjukvård tveksam gren

Lördagens inledande patrullskjutning följdes av sjukvårdsmoment på flera täter. Som kontroll av utbildningsstatus, med möjlighet att lära sig något nytt samt fräscha upp gamla kunskaper – Ja, som tävlingsgren – Nej, det är ändå fråga om individuell subjektiv bedömning av arbete och resultat, precis som i simhoppning och konstakning. Täv-

Slutsprint efter att alla tre i laget anlänt till uppsamlingsstationen i patrullorienteringen.

Samuel Karlsson och Charlotta Eriksson från Östgöta FBU lägger tryckförband. Sårmarkörerna var med i spelet på ett mycket trovärdigt sätt.

Skolchefen vid HvSS, överstelöjtnant Lars Enlund, följde tävlingarna med stort intresse.

På skjutstationen. Vorumaa från Estland närmast kameran.

Totalsegrarna Vorumaa från Estland vid uppropet inför patrullskjutningen.

Västerbergslagens hvbataljons ungdom från Ludvika, Dalregementgruppen: Ronnie Vilonen, Anna Eriksson, Orvar Bäcklin och Claes Carrander. Sittande: ungdomsledaren Christer Eriksson.

föremål än då jag gick sträckan på "rätt sätt".

Baltikum överlägset

Ett trevligt inslag var de utländska gästerna. Av 57 lag (plus två utom tävlan) hade vi två från Lettland samt ett från vardera Finland, Estland, Litauen och Norge. Under veckan hade HvSS hållit en ungdomsledarkurs, vars deltagare sedan hjälpte till som tävlingsfunktionärer. Det gällde att kunna engelska om man ville fråga en funktionär från Litauen om en detalj.

Överlägset bäst totalt var Vorumaa från Estland. Sjukvårdsmomentet vanns av Gotlands Hv, patrullorienteringen av Vorumaa, patrullskjutning 1 av NSG 2 från Norra Smålandsgruppen, patrullskjutning 2 av Kiiruna Hv, handgranatkast av Östgöta FBU 1, terränglöpning/hinder av Litauen, målupptäckt av Vorumaa och i avståndsbedömningen var Vorumaa åter segrare.

Våra baltiska vänner hade placerat i toppen i teknik- och kraftgrenarna, däremot hamnade man relativt långt ner i skyttets resultatlistor.

Slutsats: de har ont om ammunition och övningsstillfällen på skjutbanor, däremot hög övningsaktivitet och träningsvilja. Dessutom tar man däröver inte frihet och oberoende som något självklart, de är ju inte bortskämdasom vi i Sverige med att ha haft fred under 188 år.

Skolchef och entusiast

Det är sällan man möter en yrkesofficer med sådan entusiasm för och tro på hemvärnet som skolchefen vid HvSS, överstelöjtnant Lars Enlund. Han har en stark känsla för tävlingen, vars spin off-effekt bör leda till ökad rekrytering. Rätt inställning – tävlingen är en betydelsefull del inom ungdomsverksamheten och den viktiga återväxten.

På HvSS skulle man gärna vilja ha med fler lag, om tidåtgång och resurstillgångar så medgav. Lars Enlund är öppen för förnyelse av tävlingen och kan tänka sig att införa nya grenar inför kommande år. Med andra ord – HvSS tar gärna emot ny-tänkande och förslag.

seger

Avståndsbedömning. Kontrollanten från Litauen fick man ingen hjälp av.

lingsgrenar med mätbara resultat bör därför ges företräde.

Vildsvinsvarning utfärdad

Före patrullorienteringen hade tävlingsledningen varnat för vildsvin ute i skogen. Att varningen var befogad fick Åsa Larsson i Östgöta FBU lag 2 känna av. Helt plötsligt befann hon sig bara cirka fem meter från en suga med kulningar. Det kunde ha slutat illa, men Åsa hade tur. Vildsvinet försvann åt sitt håll och Åsa åt sitt och hon blev bara obetydligt försenad.

När lagens tre medlemmar kommit in till en uppsamlingsstation blev det fritt fram för dramatisk slutspurt tillsammans in mot mål. Ett par deltagare tog ut sig fullständigt och fick vila ut under ett tälttak, där rutinerade Irja Palm och hennes SRK:are gav dem sakkunnig vård. Omtanke, värmande filter, lite vila och vätska var vad som behövdes.

En intressant gren var målupptäckt. Inte fråga om huvudmål och tredjedelsfigurer instuckna i buskage ute i terränglådan, utan militära bruksföremål lite här och var inne i skogen utmed en stig. Mycket knepigt. Jag gick sträckan två gånger, och när jag gick baklänges upptäckte jag fler

Svensk fördel: marschsko att svälla i

I år var det 157 svenska gång-lare uppbäckade av 13 funktionärer som anslöt till Camp Heumensoord i Nijmegen, Holland. Totalt skulle 5400 soldater från Europa, USA och Canada genomföra den 86e marschen i ordningen. De gick 16 mil på fyra dygn med tio kilos packning.

Förra året stod FBU bakom den svenska delegationen men i år marscherade svenskarna under mångkampsförbundets fana. Cai Gavestam från Centralföreningen för befälsutbildning var delegationschef och kapten Björn Rackborg samordnare och marschledare.

Eftersom Försvarmakten dragit in alla bidrag fick vandrararna betala sin resa mat och logi själva. Företaget Getinge och Svenska gångförbundet hade sponsrat en del av matkostnaderna.

För att få gå Nijmegenmarschen ska deltagaren ha en anknytning till totalförsvaret eller polisen i någon form. Innan den 1 juni ska gångaren ha avlagt det obligatoriska marschprovet på minst 80 kilometer uppdelat på två dagar. Efter genomförd fyradagars marsch i Holland får medalj bäras till M87.

– Om man söker en utma-

Svenska hemvärnet gick i egen tropp

ning så kan jag rekommendera Nijmegenmarschen, säger Mats Berg från Infanteribefälsföreningen i Göteborg.

– Jag kommer inte hit enbart för marschen utan mycket för det som sker runt omkring. Det är en folkfest och man har tillfälle att träffa många likasinnade.

Mats tränade över 500 kilometer på asfalt.

– Trots det har jag blåsor och skavsår idag. Det finns inga genvägar utan man måste träna mycket för att klara en marsch i fältuniform på 16 mil där termometern kan visa över 30 grader. Mats framhåller att svenska

försvarets utrustning och då framför allt kängorna är mycket bra att gå i. M 90 kängan är bred och fötterna kan svullna utan några problem.

– Längs marschsträckan här i Holland i har jag sett gråtande amerikanska soldater som fått sprätta upp kängorna när fötterna börjat svikta. Tack vare det obligatoriska marschprovet i Sverige och vår utrustning så är det få som brutit i år. Sedan har funktionärerna som bemannat rastplatserna och administrationen stöttat och tagit väl vara på oss, avslutar Mats Berg.

Text och Bild: Kjell Saebö.

Guld till meriterade skånechefer

Årets förtjänstmedaljer inom Dragongruppens hemvärn utdelades vid en sammankomst i Ljungbyhed. Samtidigt avtackades ett stort antal avgående hemvärnschefer som på grund av omorganiseringen nu lämnat sina befattningar.

Sommarmötet, som denna träff strax före midsommar kallas, är en tradition sedan många år inom f d Fo 14, numera Skånska dragongruppen. Ändamålet är just att honorera förtjänsta och ge allmän information.

Mötet var förlagt till Ljungbyhed och tidigare stridsflygskolan F5.

Årets förtjänstmedaljer tilldelades följande välmeriterade herrar: Lars-Erik Josefsson, Västra Göinge hvkompani, Hans Hallberg, avgående stf bataljonchef i N Åsbo hvbataljon, Rolf Jönsson, plutonchef i Kristianstad hvkompani, samt Åke Pålsson, hemvärnsveteran, tidigare chef i före detta Ausås hvo.

Lennarth Johansson,
lokalredaktör Östra Skåne

Noliamässan blev en fullträff i rekryteringen

Noliamässan blev en hejdundrande rekryteringsframgång med 262 nya hemvärns-soldater.

Försvarmakten har alltid varit med och visat upp sig. Uppdraget att genomföra mässdeltagandet ligger på norra militärdistriktets infoavdelning, men man har god hjälp av militärdistriktsgруппerna i Norrbotten och Västerbotten.

I år presenterades hemvärnsförbundet som en familj av olika frivilligorganisationer. Det var Piteås tur att stå för framträdandet.

Lediga jobb

Bo-Teddy Olsson, som ansvarar för hemvärnets infocenter, var mycket nöjd med det stora intresset för hemvärnet.

I infotältet fanns en anslags-tavla som hos arbetsförmedlingen. Lediga tjänster inom olika hvbataljoner inom Norrbotten och Västerbotten annonserades. Enligt Bo-Teddy saknas fortfarande modernare montermateriel. Något som infochefen i norra militärdistriktet Pär Burge hoppas kunna råda bot på. Inom kort skickas ett antal infotält ut till MD-grupperna inom MD N och mera följer.

Chefen för norra militärdistriktet, generalmajor Jan Frank, anser att attityden till försvaret vändes i positiv riktning på Noliamässan i Umeå sommaren 2001.

– Det har alltid funnits starka militära traditioner och närvaro i Norrland som

trots Försvarmaktens nedskärningar gör att norrlänningen alltid kommer igen. Jan Frank konstaterade också att Försvarmakten fortfarande är en stor magnet under mässveckan, som registrerade 118.000 besökare.

Hemvärnet likvärdigt

Löjtnant Kjell Enqvist, informator på I 19, uppskattade hemvärnets sätt att visa upp sig när medlemmar ur Piteåbataljonens insatspluton gick omkring på mässområdet med komplett stridsmundering och skyddsvaktsemlen på ärmen. Mässbesökare var helt övertygade om att det var K4-jägare och när de blev varse att det var hemvärnssoldater blev de mycket imponerade.

– Detta bevisar att hemvärnet för länge sen har lämnat det gamla bakom sig och numera är en likvärdig komponent inom Försvarmakten, anser Kjell Enqvist.

– Folk har lättare att identifiera sig med hemvärnet idag.

Kjell pekade även på den höga klass han uppfattar att hv-officerare har både socialt och militärt.

– Vi är mycket nöjda med försvarmaktsdagarna här i Piteå under Noliamässan, säger Pär Burge, infochef vid MD N. Det är en fullkomlig succé att kunna rekrytera så många på så kort tid. Och dessutom när vi så hårt betonar att få kvalitet, inte bara kvantitet.

Lars Heikinen

Annonshelsida 4-färg Saab AB

Nya sjukvården är

Sjukvårdsutbildningen har blivit lång men drar folk ändå. Deltagarna får lära sig den senaste om akut omhändertagande och har stenkul ihop.

Vi har fått fart under galoscherna. Om vi erbjuder kurser som ger behållning för den enskilde är det inget problem att locka elever. Ämnen som överlevnad, ledarskap och sjukvård drar mest, säger Thomas Undenius, chef för Södra Skånska gruppen, där vi står i den försommarskira grönskan på Falsterbonäset.

Mycket riktigt kom 16 elever till steg 1 i Röda korsets första grundkurs i den nya och grundligt förändrade utbildningen för hemvärns-sjukvårdare. Då är ändå hela kursen 24 dagar lång, uppdelad på två perioder.

Christina Andersson som varit hvsjukvårdare i 34 år har perspektiv.

– Det har verkligen gått framåt. Nu krävs mycket mer och det sporrar de yngre.

Tidningen Hemvärnet hamnade mitt i en utbildningskontroll. En oväntad smäll och runt omkring oss i terrängen ligger flera soldater utströdda, träffade av granatsplitter och i akut behov av livräddande åtgärder. De tas fackmässigt om hand enligt den nya ABCDE-tekniken (se ordförklaring).

Samspelet blommar

– Vi utbildar inte bara på en ny metod för första hjälpen utan provar även en helt ny pedagogik, säger en av lärarna, Maria Nilsson, rödakorslärare från Göteborg och sjukvårdsbefäl i Kungsbacka hemvärnsbataljon.

Hon syftar på att lärarna övergett katederundervisningen och ger deltagarna själva större ansvar för utbildningen. Deras civila kunnande lyfts fram och samspelet i grupperna får blomma. De matas inte med information utan får själva söka den.

I den här kursen återfinns flera med sjukvårdsbakgrund och någon utan studievana. Åke Carlsson från Vårgårda har inte slagit upp en lärobok på 30 år.

– Jag körde på första teoretiska provet, men skrev om och klarade mig och det känns jätteskönt.

Åke var tidigare hemvärnssoldat men tycker att sjukvården passar honom bättre. Han har redan bestämt sig för att anmäla sig till del två nästa sommar.

Även Gunnar Hyldahl-Pedersen från Vitangi har lämnat in vapnet och satt på sig Röda korsbindeln. Behovet av sjukvårdare i Lapplandsjägargruppen är stort.

– Här går det en sjukvårdare per 200 kvadratkilometer och det kan vara en till två timmars resa till förbanden.

Lovordar

Från Bråbo hvkompani i Norrköping kom Karl-Olov Karlsson. Han lovordar utbildningen.

– Det blir lättare att komma ihåg vad som ska göras och i vilken ordning.

Kalle har varit rödakorsare i tio år men ändå lärt sig mycket, både om själva omhändertagandet och hur andra uppfattar honom som ledare – ”tar stor plats” enligt kursvärderingen.

– I ett skarpt läge står det hemvärnsmän med sämre utbildning runt omkring, jag måste ju ta ansvaret, försvarar sig Kalle.

Undersköterskeutbildade Iréne Johansson från samma kompani är väldigt nöjd med att ha just Kalle i kompaniets spaningspluton. Då vet hon att sjukvården där fungerar. Med sina egna ord är hon pojkflickan som vill vara där det händer – fast helst inte i skottlinjen.

– Stenkul och mycket utvecklande att arbeta i grupp, jag har funnit saker hos mig själv jag inte kände till tidigare.

– När vi förberedde den här premiärkursen var vi rädda för tre saker; att det skulle bli svårt att rekrytera till längre utbildning; att studiematerialet inte skulle hinna bli färdigt; och att utbilda enligt Försvarsmaktens nya pedagogiska grundsyn, säger Ulla Allard, Röda korsinstruktör som skrivit kursplanen.

– Alla farhågor kom på skam, utbrister Ulla spontant, men tillägger att en utvärdering av årets utbildning ska göras senare.

En obesvarad fråga är hur de äldre hemvärnssjukvårdarna kommer att uppleva sina bättre utbildade kollegor.

Hemvärnssjukvården börjar likna något. En käkfraktur som ger blödning, chock och andningssvårigheter behöver inte vara livshotande.

Karl-Olov Karlsson: Vi kan ju utan förvarning gå från övning till skarpt läge, då måste vi sjukvårdare fungera.

Iréne Johansson, från Bråbo hemvärnskompani, uppskattade sammanhållningen på kursen.

Ordförklaring

A = Airways (fria luftvägar).

B = Breathing (andning).

C = Cirkulation (blödning/cirkulationschock).

D = Disability (medvetandekontroll).

E = Exposure (kroppundersökning med skydd mot kyla).

Fakta: Enligt de nya reglerna ska en hemvärnssjukvårdare ha 160 timmars sjukvårdsutbildning. Saknas militär grundutbildning krävs också 48 timmars totalförsvarskunskap (TFU). Godkända deltagare får ge syrgas i fred och smärtlindring i krig på så kallad delegation av militärdistriktsläkaren eller förbandsläkaren. Det betyder att hemvärdet med egen personal kan upprätthålla sjukvårdsberedskap 2, som krävs vid skarpskjutningar.

Röda korset utbildar också sjukvårdsgruppchefer (75 timmar) och sjukvårdsbefäl i bataljonsstab (80 timmars kurs på HvSS).

Det är ingen större ekonomisk uppoffring att bli hvsjukvårdare. Dagpenning (baseras på inkomsten), fri kost och logi samt fria resor gäller.

Sjukvårdsmännen i grupperna är borta och istället ska alla hvsoldater ha 40 timmars sjukvårdsutbildning. Den som fick mindre under sin grundutbildning kompletterar med 2x5 timmar inbakade i kontraktstiden under de närmaste åren.

Den bildade krigaren i dödens närhet

När den före detta ställföreträdande riksbibliotekarien Harry Järv för ett antal år sedan i en intervju i Dagens Nyheter fick frågan om vad han är bäst på, svarade han "närstrid och kommaterings".

Sentensen säger allt om en av vår tids nordiska bildningsgiganter som samtidigt är en av de mest erfarna frontsoldaterna från de finsk-ryska kriget 1939–44.

Efter mer än tvåhundra patrulluppgifter på den ryska sidan gick han under en spaningsoperation natten till den 4 september 1943 på en mina som slet av hans vänstra fot. Det var en vanlig skada, berättar Harry Järv i "De sista offren", en bok om finländska krigsinvaliderna i Sverige... av Bengt Nordell (1996). Man hade alltid en läderrem i ammunitionsväskan för att stoppa blodflödet i sådana fall.

Remmen räddade livet på den unge löjtnanten Harry Järv.

I dödens absoluta närhet

I en bok "Permanent patrullverksamhet", utgiven på förlaget Scriptum i Vasa i Finland (pris 105 FIM), berättar Harry Järv just om sina fleråriga frontfarenheter.

"En dagbok i bild från Svirfronten 1942–43" lyder bokens undertitel. Järv hade alltid med sig en liten kamera (i ett hemmagjort läderfodral om halsen). Hans fotografier, frontskisser med mera utgör bokens huvuddel. Skarpa, sakliga och lakoniska bildtexter som profilerar en författare vars totala livshållning i andra sammanhang givit upphov till benämningar som universalgeni och just bildningsgigant.

Svensk i partisankrig

Atu Savolainen kom under andra världskriget att i perioder tillhöra olika arméer. En tid ingick han i den tyska armén, senare i den finska. Fienden var dock alltid densamma – Sovjetryssland.

Nu, över femtio år senare, har han skildrat några av sina upplevelser i bokform. Bland annat berättar han om hur han på egen hand avvärjde ett ryskt kompani och om hur han klarade sig helskinnad efter att ha gått på en mina som slet fötterna av en person strax bredvid. Boken behandlar tiden från hans uppväxt i Ingermanland fram till hans flykt till Sverige 1945.

Joachim Brink

Utsnidad bild i trä gjord av en okänd soldat vid fronten i Fjärrkarelen. På baksidan finns inristat Syveri 1943. Syveri är det ryska ordet för Svir, den flod som ställvis bildade frontlinje under ställningskriget 1942–44.

Den som väl har börjat läsa Harry Järv långt innan denna frontskildring kom ut, har svårt att inte leta upp allt vad han har skrivit (och det är minst ett femtiotal böcker i de mest varierande ämnen). Och på något sätt strömmar alltid ungdomsårens frontliv i dödens närhet (Järv var 22 år när han sårades) genom texterna – ett humanistiskt förhållningssätt som för den fäkunnige kan tyckas som en paradox.

Men den som i någon mån i varje fall har nosat på intensiteten under ett granatanfall eller när prickskytens kulor snärtar till bakom ryggen intygar gärna att "i bästa fall" kan de råaste av erfarenheter, med god skolning omvandlas till en värdig och fruktbar livssyn.

Om det svenskspråkiga regementet IR61, där Harry Järv var verksam,

Kvinnlig krigskorre om 10 års krig på Balkan

Under hela nittio-talet rapporterade krigskorrespondenten Johanne Hildebrandt från kriget på Balkan. Hon lyckades ta sig fram till frontlinjerna; ibland genom att muta sig fram, en gång genom att själv ta värvning för att kunna röra sig fritt bland soldaterna.

I boken Blackout skildrar hon dels vad som hände: vad hon såg och rapporterade om, och dels vad hon själv upplevde: sina intryck och känslor. Det är intressant och detaljerat, och kan möjligtvis hjälpa till att reda ut de trassliga turerna kring kriget på Balkan.

Den främsta invändningen man kan ha mot boken gäller prosan. Hildebrandt är en driven skribent men ingen skicklig sådan, det blir lätt kvällstidningsspråk och dramaturgi. Det som gör sig på ett mittuppslag med bilder blir lätt påfrestande när det som här fortsätter i över 350 sidor.

Joachim Brink

planeras nu en film med arbetstiteln "Vad fria män förmår – framom främsta linjen". Det blir en dramadokumentär, byggd på autentiska händelser och med intervjuinslag med Harry Järv och med dåvarande jägarplutonchefen i Svenska Frivilligkompaniet, Orvar Nilsson, som senare bland annat skulle bli chef för Hemvärnets stridsskola.

Boken Permanent patrullverksamhet utgör en viktig grund för filmens manus. För regin svarar professor Åke Lindman, som en gång deltog som skådespelare i filmen Okänd soldat, inspelad 1955. Den nya filmen beräknas få premiär i Finland vid juletid 2003.

Finlands krig under 1940-talet fick på flera sätt betydelse för utformningen av det svenska hemvärnets organisation och taktiska utbildning.

Text & foto Lars Brink

Komiskt om kustjägare

Det kan ibland vara svårt att ta CM Jönssons bok "Jag skall bli kustjägare" riktigt på allvar. Så kallade lumparhistorier har de flesta hört alltför många, och när de sedan berättas med ett sådant allvar som här så blir det lätt komiskt.

Störst behållning har nog de flesta av terminologin med uttryck som "kinetisk båge" och av den särpräglade mentalitet som skildras. Bokens värde är dock knappast litterärt. Snarare är detta en dokumentation för framtida generationer i allmänhet och för personer som genomgått kustjägarutbildningen (eller som önskar att de gjort det) i synnerhet.

Joachim Brink

Om spökrigare av en spökrigare

Ken Connor är i första hand en gammal SAS-man. Det märks tydligt i denna bok om det mytomspunna brittiska specialförbandet Special Air Services historia: Elitstyrka SAS – Från ökenkrigare till Ghost Force.

Denna historia handlar till största delen om enskilda soldaters handlingar och prestationer, så ofta handlar det om Connor själv. Med 23 års aktiv tjänst i SAS bakom sig kan han sitt förbands historia väl och han känner de flesta som varit med och format den. Resultatet är detaljerat och väldigt personligt hållet.

Joachim Brink

Spännande resa genom våldsam tid

Under de många krigen bar soldaterna uniformer i sitt lands färger. Här en dansk uniform.

På Tøjhusmuseet i Köpenhamn skildras de svensk-danska krigen 1563-1720.

Sveriges och Danmarks gemensamma historia är blodig. I över 150 år låg danskarna och svenskarna i luven på varandra. Kriget rasade på båda sidor Öresund. Nu har denna period dokumenterats i en unik utställning på Tøjhusmuseet i Köpenhamn.

Här skildras det som i Danmark kallas "Svenskekrigene"-krigen mellan Danmark och Sverige under perioden 1563 till 1720. Utställningen heter "Vaagen Mand Er ond At Vaekke" (på svenska ungefär "Det är svårt att väcka en vaken man") och är en spännande resa genom den våldsammaste tiden i Öresundsregionens historia.

Titeln är hämtad från en text på ett gammalt danskt kavalleristandar under striderna i Skåne och har tolkats så att man inte bör trotsa eller utmana

en person, som är beredd. Orsaken var att den danska hären kommit att förstå att det inte gick att överraska de svenska styrkorna

Gult och blått

På utställningen finns vapen, uniformer, gravfynd, fanor, modeller och mycket annat. Längs med väggarna har Tøjhusmuseet placerat elektroniska tavlor med kartor på. Trycker man på knapparna under kartan tänds små lampor på de platser där de stora slagen ägde rum och härnarnas färdleder gick. Det är ett led i museiledningens försök att inte framställa föremålen som anonyma enheter; deras samman-

Denna kanon är bärgad från "Snaresvend" i sundet mellan Helsingborg och Helsingör. Det danska örlogsskeppet sänktes av sin egen besättning för att förhindra att kanonerna ombord skulle falla i svenskarnas händer.

hang och deras historia sätts mer i centrum.

På utställningen finns

också rekonstruktioner av hjälmar, gevär och uniformer. De danska soldaterna var klädda i rött och vitt och svenskarna i gult och blått.

Roskildefreden

I en av utställningens monstrar finns unika fredstraktat från krigen att beskåda. Också traktatet från den berömda Roskildefreden 1658, som betydde att Skåne, Halland, Blekinge, Bornholm, Bohus och Trondheim län blev svenska, finns där. Redan vid freden i Brömsebro 1645 avstod Danmark Jämtland, Härjedalen, Gotland och Ösel till Sverige.

Under krigen med Sverige blev Danmark från att ha varit ett betydande land i Östersjö-området i mitten av 1600-talet pressat till undergångens rand. Samtidigt utvecklades Sverige till en europeisk stormakt.

Tøjhusmuseet finns i en arsenalsbyggnad från 1604 nära Christiansborg och är ett försvarshistoriskt museum. Utställningen om de dansk-svenska krigen pågår till 2003.

Text & foto Ulf Nihlén

NORTHGEAR

SOVSÄCK 2000

Tväsäckssystem / -40°C / Grön
Pris 2995,-*

ARMY BAGS

Cordura 1000 / Svart / 5 Fickor / Kan bäras som ryggsäck
100 liter Pris 750,-* / 135 liter Pris 875,-*

*Postens avgifter tillkommer

Kvalitetsutrustning direkt från Buffers Marin

Vi levererar bland annat till Polisen, Försvaret, Kustbevakningen och Brandkåren. Beställ gärna på vår hemsida: www.buffers.se eller faxa din beställning på 08-511 700 37.

Gå tillbaka till små lokala hemvärnsenheter. Stora förband utan lokal förankring gör det svårare att bygga ett engagerande hemvärn baserat på frivilligt deltagande.

Hemvärnet och frivilligorganisationerna har mycket gemensamt med idrottsrörelsen. Om man ser på fotbollsrörelsens organisation och publika problem för 10–15 år sedan, med tomma läktare och vikande spelarintresse, och jämför med dagens hemvärn upptäcker man likartade problem.

Vi kan lära något av hur fotbollsrörelsen arbetat sig ur krisen. Genom en professionell analys och med ny inriktning på marknadsföring lyckades man fånga upp folks nyväckta behov av lokal förankring i en allt mer osäker värld.

Man skapade nya visioner och angav nya mål för sin verksamhet. Man förändrade seriesystem, satsade på ungdomar, goda ideella ledarinsatser, arenor, aktiviteter kring matcher, reklam, stödverksamhet, spelade på lokala känslor, tog befälet och styrde på ett klokt sätt över sina begränsade ekonomiska resurser till verksamheten.

Man införde resultatuppföljning och mindre byråkrati i systemet till gagn för individuell, fri utveckling och stöd till föreningarna på lokalplanet.

Fyllde tomrummet

Man lyckades fylla ut tomrummet efter att folkbildning, kyrka och politik tryckts tillbaka av samhällsutvecklingen. Även hemvärnet med sin lokalt förankrade del i detta gamla nätverk påverkades av denna samhällsprocess.

Vad kan vi nu lära av detta? Jag tror mig kunna påstå, vilket även en rad utredningar visar, att det inte är fel på försvarsviljan hos oss i Sverige. Under yttre hot sluter vi oss samman. Jag tror därför att vi först måste göra följande:

Gå tillbaka till naturligt avgränsade lokala hemvärnsenheter på plutons- eller i stad på kompaninivå, beroende på antalet intresserade i byn eller kvarteret. Viktigt är här att samhörigheten redan är etablerad på det civila planet. Sammanslagningar till större enheter utan stora ansträngningar till medlemsvård och befastande av gruppstillhörighet har redan visat sig motarbeta utvecklingen av ett engagerande hemvärn baserat på frivilligt deltagande.

Skapa nya visioner och klargör nya

Bygg hemvärnet underifrån

centrala, men även lokala mål för verksamheten som verkligen berör och engagerar våra känslor.

Hjälp till med god utbildning av ledare och personal på alla nivåer och medverka till att förbandet i början får utvecklas genom att tränas på hemmaplan och informera, informera och åter informera.

Aktivera och utveckla ungdomsverksamheten i nära anknytning till förbanden och skapa goda förebilder för ungdomarna.

Inför nytt seriesystem

Inför ett nytt seriesystem med tre divisioner plus en eventuell elitserie där människor med olika intresse, vilja och förutsättningar tillåts spela utifrån sina förutsättningar. Varje individ skall där kunna känna samhörighet. Vi får inte glömma att vi alla

genomgår olika faser i våra liv. Vi tvingas hela tiden prioritera om våra aktiviteter. Detta skall vara möjligt även i vår organisation utan att vi tvingas släppa kontakten.

Division tre på hemorten kan innebära fast bevakning eller betjäning av närliggande fasta objekt, samt enklare civil samverkan som bevakning och vägvisning.

Division två på kommunnivå kan innebära rörlig ytövervakning, att vi med vapen i hand förmår skydda vår kommun, eventuellt samordnande insatser över kommungränser, samt civil samverkan vid personellt resurskrävande insatser.

Dessa uppgifter kräver mer tid, mer utbildning och bättre fysik.

Division ett på nationell nivå kan innebära mest spel på bortaplan utanför den egna hembygden i samverkan med andra nationella förband – FN-tjänst, IKFN-uppdrag, andra typer av specialuppdrag till stöd

för samhället (flyktmottagning) Uppgifter som kräver ytterligare tid, kompetens, ledarskap och närvaro.

En eventuell elitserie på nationell och eller internationell nivå: Till denna serie skall man genom intresse, övning, fallenhet samt utbildning kunna kvalificera sig och där representera vårt hemvärn och våra frivilligorganisationer på den nationella och internationella scenen, såsom fälttävlan, militär samverkan på internationell nivå.

Här kan även ges möjligheter till individuella prestationer (inte olik vad som redan sker inom dagens elitidrott). Här skapas mycket viktiga förebilder.

Agera av fri vilja

Det som ger hemvärnet ett försteg framför idrottsrörelsen är, att man här kan agera inom de olika serierna mer av fri vilja och intresse än av fysiska förutsättningar, ålder och fallenhet och samtidigt känna glädje. I hemvärnet kommer man att värderas lika mycket oberoende av vilken serie man väljer att spela

Precis som i alla lagsporter är även inom vår verksamhet, helheten den viktigare faktorn för framgång.

Låt oss, liksom inom idrottsrörelsen, göra varje hemvärnsövning så intressant och spännande att vi på nytt börjar fylla våra läktare

Lars-Erik Cederlöf,
bataljonschef, Vimmerby-Tjust

Roslagsnaturen värd en vandring

I år samlade Roslagsmarschen 83 deltagare varav 27 förstagångare. 12 deltagare från Estlands hemvärn deltog. 38 deltagare gick marschen militärt. Den äldsta deltagaren var Maj Hård, 74 år.

Klas Stackegård från Enebyberg har gått 22 av 23 marscher. Värt att nämnas!

Roslagsmarschen anordnas av en fristående ideell förening och sponsras av hemvär-

net. Marschen går fredag till söndag på Roslagsleden och den Blå leden (i Åkersbergatrakten).

Starten går från Enebyberg. Etappmål dag 1 är Lövsättra (sträckan är 2,4 mil). Därefter bussas man till Domarudden som är förlägningsplats fredag kväll och lördag kväll.

På lördag morgon bussas man åter till Lövsättra för att gå till Domarudden

– en promenad på fyra mil. Lite trevligheter brukar det bli med korvgrillning på lördagskvällen. Den som vill kan ta sig ett dopp i sjön och sedan basta vid Domaruddens anläggning.

Dag 3 går man en sträcka på 2,7 mil från Domarudden till Skavlöten som är slutmålet. Då har man klarat av en 9-milamarsch i till största delen skogsterräng.

Endast sju personer bröt årets marsch. Vädet stod oss bi – det var inte för varmt och inte mycket regn. Marschen kännetecknas av en mycket bra och organiserad ledning och en mycket vacker natur att vandra i. För mig var det tionde gången jag gick Roslagsmarschen och jag kan verkligen rekommendera den!

Pia-Lena Jansson, redaktionsassistent på Hemvärnet

Det blir nästan alltid något spex i uniform på kvällen, som här, där delar ur musiken uppträder.

Bra reklam i Visby

Finns det något hemvärnsarrangemang som drar 5 000 åskådare? Jo faktiskt: Tiljans talanger på Gotland, ett samarrangemang mellan Gotlands hemvärn och Gotlands Tidningar.

Varje sommar i över 50 år har denna sång- och musiktävling för amatörer dragit stor publik till ett vackert Visby.

Hemvärnet sköter allt det praktiska som bilparkering, kassor och insläpp. Intäkterna, när alla kringkostnader är betalda, uppgår ofta till några tiotusental kronor, vilka fördelas av Gotlands hemvärnsråd till sådan verksamhet som inte kan belasta statsmedel. Och god PR får hemvärnet genom all uniformerad personal som medverkar på olika sätt.

Sommargotlänningen Sigge Fürst och några lokala entusiaster drog igång det hela, då under rubriken Vi som vill opp. Vi ska vara tacksamma både mot dem och alla andra som arbetar med att föra detta vidare till glädje inte minst för det gotländska hemvärnet.

– Tiljans talanger, sa en uniformerad veteran solm hjälpte till vid insläppet, det bästa på hela sommaren, det missar jag aldrig.

Text & foto: Ulf Hörsne

Estnisk patriotism genomsyrar frivilligheten

Patriotismen genomsyrar de baltiska frivilligförsvarena

Victory Day firas i Estland med anledning av att esterna i förening med letterna besegrade de tyska styrkor, som under första världskriget hade ockuperat Baltikum. Tyskland kapitulerade i november 1918 och drog sig tillbaka, men trots löfte om självständighet från Lenin, angreps de baltiska staterna av kommunistregimen på bred front.

Dock lyckades balterna än en gång besegra motståndaren, varefter de fick vara ifred till 1939–40, då de invaderades av Sovjetunionen som en följd av Molotov-Ribbentrop-pakten, i augusti 1939.

Årets högtid firades för 83:e gången. Under sovjetockupationen fram till 1990 var evenemanget förbjudet, men uppmärksammades runt om i världen av exilbalter. 1992 återinfördes högtiden till det fria Estland.

Många mördades

Efter första världskriget organiserades i Estland en skyddsskär, Kaiseliit, av frivilliga män, kvinnor och ungdomar. Organisationen förbjöds 1940 och många mördades, försvann eller försmäktade i Sovjets Gulag. Många blev partisaner och kämpade mot ryssarna ända fram till 1957.

1990 påbörjades en rekonstruktion. Kaiseliit består idag av 8 500 män och tillsammans med kvinno- och ungdomsorganisationerna utgör styrkan idag av 16 500 perso-

ner, organiserade i 15 distrikt med bataljonsstyrka i varje.

Organisationen påminner om hemvärns- och frivilligorganisationerna här hemma.

Militärparad

I år var attachéer och andra officerare från majoriteten av Europas länder, till och med Ryssland inbjudna. I en militärparad deltog sex plutoner estniska frivilligsoldater, en lettisk och en brittisk samt

sju svenska lottor. På hedersläktaren satt statsministern, ÖB och ett antal andra högre militära- och civila befattningshavare.

Det som frapperade en svensk besökare särskilt, var den enorma patriotism, som genomsyrade människorna, något man saknar här i Sverige.

C-H Löfgren, chef Ätvidabergs hemvärnsbataljon och HBRs representant på Victory Day

**Annon 1/4
stående
4-färg**

Combat zone

Danskarna tog storslam

Nordöstra Skånes hemvärnsbataljon tävlade i år för 28:e gången med sitt danskavändistrikt, Flyverhjemmevaernsdistrikt 3.

Tävlingen genomfördes detta år i Danmark, på övningsplatsen Kulsbjerg mellan Naestved och Vordingborg.

Första året möttes Bromölla Hv-område och ett kompani ur dåvarande Luftmeldedistrikt Nyköping. Sedan dess har tävlingen utvidgats till större delen av de nuvarande distrikten.

Vardera landet ställer upp med tre lag om tio tävlande, såväl manliga som kvinnliga deltagare. De tävlar både individuellt och som grupper i skytte, sjukvård, handgranatkast, avståndsbedömning samt stegning och målobservation.

Resultatet detta år blev, med svenska ögon sett, tyvärr inte helt lyckat – storslam för de danska vårdarna som tog hem såväl grupptävlan som bästa individuella prestationer, manliga och kvinnliga. Enda pris som inte kunde tillfalla

Från tävlingsmoment "enkelmandssanitet". Laila Johanssen, bedömer hur väl Bo Jönsson tar hand om skadeoffret Susanne Nielsen.

Danmark var priset till "Bäste svensk".

Resultatet kommer att fungera som tändvätska inför nästa års tävling i Sverige.

Inkvarteringen sker hos värdpar och under årens lopp

har många varaktiga och vänskapliga kontakter knutits, vilket lett till träffar och umgänge långt utöver tävlings-tillfällena.

Lennarth Johansson,
lokalredaktör och bataljonchef

Johan Fång, Gävle, blir här omhändertagen av Kimberley Koenig, Stockholm, som är född och uppvuxen i Texas, USA.

Mer sjukvård på Fårö?

Sjukvården i hemvärdet ska svara lika god som inom övriga förband, säger skolchefen Göran Robsarve, som under sommaren genomfört den första sammanhängande sjukvårdskursen enligt det nya systemet – 2 plus 2 veckor. Deltagarna kom från hela landet och trivdes mycket bra på FBU:s kursgård, Fårö.

– Stödet från den militära myndigheten här på Gotland är synnerligen gott, framhåller Göran Robsarve, som också prisar kursgårdens personal. Fortsatta rödakorskurser är nog att vänta på Fårö.

Text & foto: Ulf Hørsne

Welffs sista strid i Halland

Avgående rikshemvärnschefen Mats Welff gjorde sin sista inspektion i Halland och Halmstad under vecka 28.

Welff besökte den årliga centrala FBU-kursen strid i bebyggelse samt prickskyttekursen som är förlagd till FBU:s kursgård Tylebäck utanför Halmstad.

– Vål förberedda och hän-givna elever löd Welffs betyg.

Mats Welff skulle gärna vilja rekrytera fler människor till frivilligorganisationerna. Ett dilemma är att allt färre gör värnplikt. På tio år har antalet hemvärnsmän (och kvinnor) minskat från 103 000 till cirka 64 000.

– Omvärlden ser annorlunda ut i dag sa Welff. Men hemvärnets uppgift är i grunden densamma, att skydda hembygden. Det kan gälla både mot terrorism och naturkatastrofer.

Den årliga centrala fortsättningskursen strid i bebyggelse lockade 19 kursdeltagare till Halmstad. Kurschef var major Peter Tagesson från Livgardet i Stockholm. I kursen ingår både muntliga och tillämpade stridsövningar.

Scenariot utspelade sig i ett industriområde där eleverna fick föra befälet över en försvarsstyrka. Uppgiften var att inta och säkra en byggnad där fienden hade grupperat sig inne i fastigheten.

Komplicerad framryckning

Soldaterna fick framrycka både i bostadsbebyggelse och i ett industriområde. Detta ställer stora krav med tanke på civilbefolkningen i området samt riskerna med gas och kemikalier i industriområdet. Inbrytningen i byggnaden där fienden var grupperad var svår och tidskrävande konstate-

Henrik Alfredsson säkrar en vägskorsning.

rade flera av kursdeltagarna. Många korridorer och rum gjorde det mycket svårt att genomsöka och säkra.

Ett 50-tal hemvärnssoldater från Halland, Kronoberg samt Skåne deltog i A och B-styrkan.

Strid i bebyggelse är en av de svåraste operationerna man kan utföra. I dagens oroshårdar utspelar sig oftast stri-

den i bebyggelse och därför är det viktigt att vi står rustade för detta.

Flera av kursdeltagarna hade önskat en längre kurstid eller en fortsättningskurs eftersom strid i bebyggelse är både svårt, riskfyllt, tidskrävande samt kräver mycket kunskap och erfarenhet.

Roger Bengtsson, lokalred, Halland

Nyexaminerad orkester på blåsorkesterträff

I somras besökte Hemvärnets musikkår i Uppsala Kmochuv Kolín i Tjeckien. Kmochuv Kolín är en internationell blåsorkesterfestival som sedan 40 år har gått av stapeln i staden Kolín, cirka fem mil öster om Prag.

I Kolín, en stad av Enköpings storlek, verkade runt förra sekelskiftet en av Tjeckoslovakiens mest kända populärkompositörer och blåsorkesterledare, Frantisek Kmoch.

Kmoch var aktiv inom den så kallade Sokolrörelsen, som omhuldade idén "en sund själ i en sund kropp" med musik och dans under bar himmel samt parader och demonstrationer. Rörelsen var nämligen även nationalistiskt

Musikkåren under den avslutande "Monsterkonserten". Foto Carin Östberg.

tjeckisk inom det dåvarande österrike-ungerska kejsardömet. Kmoch kom främst att bli känd för sina marscher som byggdes upp runt känd folkmusik.

Han omformade dessa stycken och lade in dem i marschtri-

on med visornas text. De mycket oskyldiga sångtexterna kom därför att bli en populär del av det tjeckiska populärmusiklivet, men var svåra att angripa för myndigheterna.

I årets festival deltog civila blåsorkestrar från Tyskland,

Österrike, Schweiz, Holland, Frankrike, Belgien, Ryssland, Slovakien, Polen och Tjeckien. Dessutom fanns militära yrkesmusikkårer med från USA och Tjeckien. Förutom de enskilda orkestrarnas konserter kan nämnas den avslutande så kallade "Monsterkonserten" där alla orkestrar gemensamt spelade Europahymnen samt fyra marscher av Frantisek Kmoch.

Resan kunde genomföras tack vare att musikkåren den andra maj godkändes för, som det heter: "framträdande med försvarsidentitet inom Sverige, att representera utomlands samt att delta i statsceremoniella sammanhang inklusive att genomföra högvakt".

Färden var mycket uppskattad av oss och gav blodad tand för ytterligare äventyr i sydliga nejder.

Bo Sandberg

Enköpingsveteraner bildar klubb för att hålla liv i hemvärnstanken

Enköpings hemvärnsveteraner vill inte släppa taget utan har bildat en klubb. De vill inte bli bortglömda eller själva glömma bort hur viktigt försvaret fortfarande är.

– När jag själv blev veteran under 2000 och inte kände mig särskilt förbrukad kom idén upp att man ju kanske kunde samla veteranerna i en klubb för att fortsätta hålla kontakten med hemvärdet och försvaret, säger Staffan Damell, som varit kretschef och tog initiativet till klubben.

Av stadgarna framgår att klubben ska verka för hemvärnstankens fördjupande och stärkande och främja samhörigheten mellan hem-

värnspersonalen och invånarna.

– Vi vill helt enkelt vara en sammanhållande länk för alla gamla hemvärnsmän, säger Staffan Damell.

Att det finns krafter kvar bevisade medlemmarna då bussen som skulle köra hem dem efter ett besök på armémuseum i Stockholm hade försvunnit. Veteranerna drog sig inte för den fem kilometer långa promenaden till Högkvarteret där transport kunde ordnas.

Det kan tilläggas att chefen för Upplandsgruppen, Steve Gunnarsson, ser välvilligt på klubbens verksamhet och ger det stöd som behövs.

En sektion av järnstaketet, som 30-åringen spetsades på, måste tillsammans med patienten transporteras till sjukhus.

Spetsad man fick snabbt hv-hjälp

Tack vare sjukvårdsutbildningen i hemvärdet kunde jag och några grannar göra en aktiv insats, innan räddningstjänsten anlände med ambulans, brandmän och polispatruller.

En man i 30-årsåldern hade klättrat upp i ett stuprör på en bakgård på Söder i Stockholm för att väcka sin flickvän på andra våningen. Han tappade dock greppet och föll omkring fem meter varvid han spetsades på ett järnstaket.

Jag och två grannar (fd officerare) var snabbt på plats och efter att ytligt ha undersökt skadan konstaterades att

järnspetsen trängt in 20 centimeter i höger lår. Blödningen var måttlig.

Vi var snabbt överens om att vår primära uppgift var att hålla patienten stilla på staketet och prata lugnande för att hålla honom vid medvetande.

Efter en kvart tog ambulans- och brandkårspersonal över. Patienten fick först dropp och sedan sågades delar av staketet av. Patient och staketsektion transporterades sedan till sjukhus. Enligt läkarna hade mannen änglavakt då inga vitala organ skadats.

Hanseman Calås

Fint läge för incidenter

En incidentkurs genomfördes på FBUs kursgård, Fårö under sommaren. Flertalet deltagare var hemvärnsbefäl.

Utbildningsbetingelserna är synnerligen goda med närhet till både hav och flygfält. Både marint hemvärn och frivilliga flygkåren ställer gärna upp.

– Nyttig och lite häftig kurs tyckte några deltagare, när de

Kaparkaptenen själv, Kent Svensson vid kapten vid KA 3, kör när incidentkursen övar. Det marina hemvärdet transporterar ofta personal på skarpa uppdrag till Gotska Sandön.

klev iland efter en snabb färd med stridsbåt 90.

Text & foto: Ulf Hörnsne

Hemvärnsofficer vigde gruppchef

Den ställföreträdande hemvärnskompanichefen i Jönköpings hemvärnskompani löjtnant Lars Friman ombads viga gruppchefen i 4:e pluton furir Tommy Börjesson och hans Anna. Lars Friman svarade genast ja. Befäl på kompaninivå och högre kan nämligen förordnas av länsstyrelsen till borgerlig vigselförrättare.

Ett femtiotal inbjudna gäster hade samlats på Vätterstranden nedanför Gränna båtklubb den sköna sommarlördagen tredje augusti. En blomsterportal hade iord-

ningställts på stranden, där Lars Friman i högtidsdräkt väntade på brudparet. Orgelmusik och solosång inramade ceremonin.

Efter vigseln höll Lars Friman ett varmt tal till de nygifta på temat älska – glömma – förlåta.

På Strandgården på Visingsö stod festmiddagen uppdukad.

En officiant måste vara en skötsam och respekterad samhällsmedborgare, vilket ju hemvärnsuniformen borde garantera.

Text & foto: Kenneth Wennblom, C
Jönköpings hemvärnskompani

Ny rikshemvärnschef – igen!

Hur är det med uthålligheten inom hemvärnets högsta ledning? Efter att för knappa två månader sedan deltagit i rikshemvärnschefens inspektion samt tagit del av de synpunkter rikshemvärnschefen hade på underhållet till Livgardesgruppen, undrar man nu åter om vi är tillbaka på ruta ett.

Blir det nu nya turer innan den nya chefen tillträder och hur länge vill han vara kvar? Hemvärnet verkar inte vara den organisation man som officer med ambition vill vara en del av. Långsiktighet och uthållighet är knappast honnörsord inom den högsta ledningen.

Ska vi överleva som organisation behövs inte bara fotfolkets envisa uthållighet, utan också en ledning som kan föra hemvärnet framåt! Nu behövs en chef som stannar kvar

längre än "Hemvärnet efter 2004"! Skärpning anbefalles.

Andreas Borggård, kompanichef

Grödinge Hv

Svar : Andreas, jag kan egentligen bara hänvisa till min krönika på sidan 2 i denna tidning. Men också ytterligare betona att ett chefsbyte inte innebär att hemvärnet är tillbaka på ruta ett. Den utveckling som vi har satt igång går inte att hejda. Vägen framåt har inga avfarter inom synhåll. Sedan förtjänar jag självklart kritik för att jag slutar efter bara drygt två år.

Jag kan dock trösta dig med att efterträdaren nästan alltid är bättre.

Mats Welff

RÄTTELSE

I en insändare i nr 3 "Släpp nollorna loss, det är vår" påstås att rikshemvärnsavdelningen inte svarat på frågor. Efter pressläggningen fick författaren, Magnus Sjöström besked. Det ena gällde vad "nollorna" kostar i form av utskick och administration.

Rikshemvärnsavdelningen svarar att de inte har räknat på det. De tror dock att det är billigare att behålla nollorna och få med dem igen efter en time-out, än att rekrytera nya personer.

Magnus Sjöström undrade också om det gjorts någon statistisk analys av hemvärns-männens aktivitetsgrad. Det vore ju högst intressant om man kan se någon trend för dem som under ett antal år inte uppfyller sina kontrakt. Slutar de eller kommer de plötsligt tillbaka och uppfyller sina kontrakt under flera år?

Någon sådan analys har inte gjorts, svarar rikshemvärnsavdelningen och inte heller någon uppföljning av dem som kommer tillbaka efter en "time-out". Det menar man är mer en fråga för militärdistrikten.

Magnus Sjöström kommenterar att vi empiriskt måste belägga hur nollorna beter sig över tiden innan vi har kvar dem i organisationen som någon sorts reserv.

Där fanns ingen skyttegrav jag låg och sköt rätt in i djungeln jag sköt en hel världsdal i skärvor bom spärr – bom dånade mitt granatgevär en eldslåga försvann röken skingrades och den usla projektilen mullrade men inget hände fast chefen lovade att det fanns krigare runt nejden han kallade dem angripare dolt gömda nånstans men ändå inte

B Staffan Bengtsson (soldat i Kongo 1961/62), lokalred Skåne

Hemvärnet kapade Herculesplan

Södra militärdistriktet pröva-de den 28 maj förbandens insatsförmåga. Som statister i övningen deltog hemvärns-soldater från Halmstads hemvärnsbataljon.

En Hercules från F7 i Såtenäs lastades med Försvarsmaktens "resande teatersällskap" – det var nämligen inte första gången hemvärnssoldaterna var ute på uppdrag som B-styrka.

Planet lyfte från Karlsborg till Gotland och vände åter till Karlsborg. Scenariot gick ut på att flygplanet, ägt av en annan stat, kapats och kaparen begärde att få landa i Sverige för att begära asyl.

Övningens syfte var att låta något av Södra Militärdistriktets förband öva hur man ska agera när en främmande makt kränker svenskt territorium. I detta fall fick K3:s beredskaps-tropp tillsammans med flygvapnet och polisen i Västra Götaland uppdraget.

Hemvärnssoldaterna agerade realistiskt. En person spelade flygkapten som förde förhandlingar genom ett av planets fönster. I planet fanns även en höggravid skrikande kvinna samt en svårt bukskadad och blödande man. En av hemvärnsmännen föreställde en journalist som lyckats ta

sig in på området och försökte få ut så mycket information som möjligt samt fotografera händelseförloppet.

Beredskapstroppen från K3 fick mycket att hantera på samma gång. Det gällde att kunna bevaka området runt flygplanet samtidigt som man skulle ta hand om skadade, den höggravida kvinnan, den påträngande journalisten samt ytterligare ett par personer som försökte fly ut ur flygplanet.

Tack vare hemvärnets närvaro med bra statister blev det en lyckad och realistisk övning.

Roger Bengtsson

Uppgiften löses inte med kuddkrig

När jag läser den för övrigt trevliga tidningen nu håller i handen, förfäras jag över den modfärdighet som verkar genomsyra hela rörelsen. Ändå är det flitigaste ämnet på debattsidorna en sketen huvudbonad!

Det måste väl finnas viktigare saker att ta upp till diskussion, när högkvarteret inte vet vad de vill eller ska, när nyrekrytering inte fungerar på många förband, när regeringen stipulerar målsättningar och samtidigt sätter lås på börsen.

Vad gäller vapenförvaringen i hemmen är min slutsats att de åtgärder som nu är vidtagna är tillfyllest. Klart är att om en indragning av vapnen sker, så

kommer hemvärnet att drabbas av ett enormt manfall. Tänk er själva in i situationen att innan varje övning spendera 1–2 timmar med att bara få fram vapnen ur kassunen.

Är någon enstaka incident vart eller vartannat år tillräckligt för en indragning? Vi förbjuder inte biltrafik bara för att folk dör i trafiken. Nej, våra styrande måste acceptera att det då och då händer något obehagligt, men den kostnaden måste ställas mot de krav vi alla lever under i hemvärnet. Vår uppgift är att försvara vårt land och den uppgiften blir inte löst med smörknivar och kuddkrig.

Lars Heikkinen har mitt rungande bifall om

Vi försvarar vårt land och den uppgiften kan inte lösas med smörknivar och kuddkrig.

att kontraktstiden är för lågt satt. Däremot håller jag inte med om hans åsikter i materiel frågan. Sänk nu för guds skull inte ambitionen att förse hemvärnet med adekvat utrustning!

Om vi inte kan visa omvärlden att Sveriges hemvärn är en modern krigsmaskin, hur ska vi då kunna sätta oss i respekt och framförallt, hur ska vi kunna övertyga nya förmågor

om att hemvärnet är något att satsa på? Nej, ge hemvärnet vad det förtjänar, både respekt och medel att lösa uppgiften

Jörgen Nilsson, ställföreträdande gruppchef, Bjärnum

Sjukreglerna hotar frivilligheten

Att vi får samma lön som deltidsbrandmännen vid räddningstjänst, är ett bra och välkommet beslut. Fler kan göra en insats utan att förlora ekonomiskt.

En märklig orättvisa har suddats ut, då tidigare en civil medborgare som "tvångsinkallats" enligt räddningstjänstlagen fått samma ersättning som vid sjukdom, men om han/hon kallats in iklädd hemvärnets uniform endast fått 55 kronor per dag.

Nu kvarstår ändå ett problem: De nuvarande reglerna där arbetsgivaren står för den största delen av sjuklönen, är en svår belastning för framförallt småföretagare.

Nya förslag har lagts att företagen ska betala huvuddelen av sjukpenningen ända upp till 60 dagar för sina anställda. Om en hemvärnsman skadas under räddningstjänst, blir det huvudarbetsgivaren som får stå för större delen av kostnaden och

dessutom produktionsbortfallet.

Vi riskerar att arbetsgivarna – framför allt de med små företag – kommer att se negativt på frivilligförsvaret, oavsett samhällsnyttan. Sådana signaler finns redan när det gäller deltidsanställda brandmän, där situationen är densamma.

Skäligen borde försäkringsbolagen – eller stat och kommun som har stora vinster i att materiella och mänskliga värden räddas

med frivilliga insatser, betala ev. sjukkostnad som uppkommer när frivilliga eller deltidsbrandmän deltar i räddningstjänst.

Den kommitté som nyligen tillsatts för att behandla förmånsfrågor inom hemvärnet, har här en viktig uppgift och som man dessutom kan göra i gemensam sak med deltidsbrandmännens organisationer och arbetsgivarorganisationer.

Jan Andersson, Eskilstuna

Sjukvårdare efter 2004?

Jag har funderat och diskuterat med mina kollegor och ingen är riktigt säker.

Därför vänder jag mig nu hit och hoppas att någon kan svara. Hur ser framtiden ut för SRK? Självt är jag väldigt ny och har inte fått riktigt kläm på exakt var sjukvårdaren kommer att vara. Inte i strid, eftersom vi inte kan försvara oss.

Röda korset vill inte bli förknippade med vapen, men själv anser jag att i krig så skulle jag nog vilja bära vapen. Detta endast för att försvara mig och den skadade.

Catharina Schiller, Hallstahammar

Kommentar: En arbetsgrupp inom rikshemvärnsrådet studerar ånyo frågan om sjukvårdarnas beväpning. Ett färdigt förslag ska presenteras i december.

Döp om fienden till talibaner

Jag har en känsla att vi alla mer eller mindre lever kvar i det gamla invasionsförsvarets tänkande och att övningarna också präglas av detta. Men många delar av vår utbildning och övning är tillämpliga i framtiden.

Mina erfarenheter från beredskapsplutonskursen på Hemvärnets stridsskola gav en god inblick i tänkta hot och framtidsproblem dvs utbildningen i att skydda personer och materiel från ytterlighetsgrupper och andra som använder

sabotage-terrorism för att uppnå sina mål, omhändertagande av flyktingar, punktövervakning och ytövervakning.

När får jag använda våld? Vad säger lagen om nödvärn? Jag kan rekommendera kursen. I övrigt så tror jag på

att döpa om fienden till talibaner i stället för ryssar och att sen öva ringförsvar av 60-talsmodell, inte minst om vi ska kunna behålla våra hemvärnare och kunna rekrytera nya.

Per Eriksson, Hågeby-Skloster hemvärn

Kan man ringa till hemvärnet i Svinhult?

Samordning behövs i katalogen!

Det är besvärligt för allmänheten att hitta hemvärnet i telefonkatalogen. Orsaken är att kataloguppgifterna inte är enhetliga. I katalogerna finns allt ifrån gamla 40-talsbeteckningar, till hänvisning mot personer som sedan länge har skyddsvaktsbevis vid Pärleporten.

Rubriker som "Försvarmakten", "Frivilliggården" etc, är inte heller så uppenbara för allmogen. Varje kommun borde ha sitt telefonnummer för att säkert få kontakt med hemvärnet. Vi kan underlätta genom att samordna kataloguppgifterna.

Gör så här: Beställ (hos Eniro) en ny kataloguppgift som börjar med rubriken: Hemvärnet, och sedan övriga uppgifter, till exempel Svinhults Hemvärnsbataljon, Knoevägen 9, 999 99 Maltesholm, tel 099-999 99. Då kom-

mer alla Hv-förband att återfinnas under samma uppslag på "Rosa sidorna" i katalogen.

Vem passar telefonen?

Det är ingen vits med en telefon som sällan besvaras, och vilka förband har någon som alltid kan svara i telefon?

Enklast är att hos Telia beställa en röstbrevlåda, som efter flera signaler till en oönskad telefon automatiskt svarar och ger de hänvisningar som behövs.

Den uppringande kan också tala in meddelanden. Avlyssning av inkomna meddelanden, och ändring av svarsmeddelande kan även göras från andra telefoner med hjälp av tilldelade sifferkoder.

Du kan provringa vår lösning på passning av telefon, genom att ringa 016-13 13 50.

(Lämna gärna en hälsning i röstbrevlådan)

Jan Andersson, Eskilstuna
hemvärnsbataljon

Drogtesta även hvpersonal

Försvarmakten utreder hur man kan drogtesta värnpliktig personal. Jag anser att detta även bör omfatta hemvärnspersonal och andra i frivilligförvaret som är krigsplacerade.

Jag vill inte tro att det här med droger är något omfattande problem någonstans inom Försvarmakten, men innan någon undersökning gjorts, vet man inte säkert, och det är som bekant bättre att stämma i bäcken.

Påfallande ofta är drogmissbruk kopplat till kriminalitet, därför är det extra viktigt att personalen inom

hemvärnet och dess sidoorganisationer inte misstänks för sådana beteenden.

Vi har som organisation redan skadats i anseende hos allmänheten när det gäller hemvärnsbefäl som anordnat nazifester, personal som i glädjeyra eller av andra skäl utan tillstånd använt sitt tjänstevapen etc. Nu måste vi skärpa kraven!

Jag ser inga skäl att avvakta en föreskrift om slumpmässiga drogtestar. Vem vill tjänstgöra ihop med en fuskare i hemvärnet?

Jan Andersson, Eskilstuna

I tidningen Hemvärnets barndom förekom ofta rena utbildningsartiklar

Använd tidningen för utbildning

Det tyska exemplet från mellankrigstiden visar att det är möjligt att bevara och utveckla en armé i liten kostym. För hemvärnet gäller det att bevara de kunskaper som erhöles under grundutbildningen som för många av oss var rätt länge sedan och långtifrån alla har en fullständig infanteriutbildning. Hemvärnsbefälen

behöver också bibehålla och utveckla sin kompetens.

En viktig aspekt på hemvärnets utveckling är behovet av att växa ihop med det övriga försvaret. Hemvärnet måste ha förmågan att samverka med övriga vapenslag.

Hemvärnet står med andra ord inför ett folkbildningsproblem och här tror jag att tidningen Hemvärnet har en viktig uppgift att fylla. I många andra facktidningar har man instruktiva artiklar för att hjälpa läsaren att utvecklas inom sitt intresseområde.

Jakttidningar har exempelvis regelbundet artiklar om hur man finner skjutstöd i naturen eftersom det ökar träffsannolikheten markant. Det förekommer regelbundet i tidningen Hemvärnet olika fackuttryck och förkortningar som inte förklaras.

Om man som i senaste numret skriver att hemvärnet här eller där använder skalförsvaret på jägarmanér så är det bra om man förklarar vad skalförsvaret innebär i artikeln.

Lars Fredriksson, Gävle

Redaktionen svarar:

Bäste Lars, En gång i tiden när utbildningsbehovet i hemvärnet var skriande stort användes även tidningen som ett slags lärobok men utvecklingen har gjort att tyngdpunkten sedan länge förskjutits mot nyheter, reportage och debatt. Jag tror inte det är motiverat att återgå till den gamla ordningen.

Vad gäller förkortningar och fackuttryck används dessa sparsamt i tidningen och när så ändå sker förklaras dessa så gott som alltid. "Skalförsvaret på jägarmanér" är en rubrik som sammanfattar en hel inspektion.

En plutonchef använde uttrycket skalförsvaret när han redovisade sin stridsplan. Med skalförsvaret menade man i invasionsförsvaret flygvapnet och marinen, som skulle ta första stöten över Östersjön och innan fienden nådde gränserna.

Den västmanländske plutonchefen använde termen i överförd betydelse. Av naturliga skäl ville han inte berätta mer ingående om sina förberedelser på det skarpa objektet.

Ulf Ivarsson

Förbandsövning är lösningen

Du som plutonchef eller kompanichef, öva ditt förband som ett vanligt skytteförband dvs eld, rörelse och skydd i tid och rum. Jag har gjort så det senaste halvåret och det har resulterat i 14 nya killar på plutonen i åldern 20-42. Om allt klaffar är plutonen full vid årsskiftet och då med en medelålder på cirka 30-35 år.

Så vad jag kan se så är förbandsövningar lösningen på hemvärnets problem.

Yderholt, plutonchef

Båstads kompani

Hemvärnet får nöja sig med smulorna

I senaste numret av denna tidning hade Sten-Ove Alatalo ett utmärkt inlägg om våra ekonomiska ersättningar som väl speglar min egen uppfattning i frågan. För hemvärnsmannen i gemen är jag dock inte säker på att detta är den viktigaste saken att driva just nu.

Efter 35 år i hemvärnet är min erfarenhet att de flesta reagerar mer negativt på andra saker än den klena ersättning som de får. Jag tänker då närmast på hur vi behandlas av våra överordnade (läs: militärledningen) när det gäller pengar till att driva verksamheten och att försörja oss med vettig utrustning.

Gott ledarskap innebär att skapa förutsättningar för oss att utföra ett bra jobb. Om dessa förutsättningar finns får man också personal som är lojal och engagerad. I dagsläget uppfyller militärledningen inte på något sätt grundkraven för ett bra ledarskap gentemot oss. Ett par exempel:

Dribblat bort

När den stamanställda personalen har dribblat bort ett antal miljarder i budgeten kräver man lojalitet även av oss som då ska dra in på våra redan futtiga slantar för att rädda ansiktet på en icke fungerande ekonomistyrningsfunktion.

Naturligtvis ställer vi upp och fogar oss eftersom vi inte har något att välja på men personligen börjar jag bli allvarligt trött på dessa "nödbromsar" som med regelbundenheten hos ett gökur har uppträtt i Försvarsmakten ungefär vart femte år så länge jag har varit med.

När det gäller mate-

Jan Hernander vill ha en långsiktig plan för materielköpen till hemvärnet. Glasögon för skyddsmaskbruk i hemvärnet har högkvarteret sagt nej till.

rielförsörjning har vi alltid legat 10–20 år efter armén i övrigt.

På 80-talet fick vi tält som vi skulle haft för länge sedan, på 90-talet fick vi radiostationer som vi behövde på 70-talet och nyligen har vi fått regnställ som vi naturligtvis skulle ha haft samtidigt som alla andra för 10 år sedan.

Under en lång period (cirka 1970–85) hade inte ens hemvärnsmannen något att förvara sin ammunition! Sedan fick vi stridselar (som armén förkastat) och nu har vi stridsbälten (som armén förkastat). Den nya stridsvästen ska enligt artikel i Arménytt inte hemvärnet ha. Suck!

Blivit över

I tidningar och TV kunde vi nyligen höra av försvarsministern att hemvärnet ska få utökade uppgifter och resurser. Läser man propositionen framgår det tydligt att detta ska ske inom ramen för nuvarande försvarsbudget och att det handlar om gammal materiel som blivit över från andra förband.

Jag är övertygad om att ministern inte kan lastas för att han har uppfattningen att det räcker med att omfördela gammal materiel

för att modernisera hemvärnet. Det är väl militärledningen som förser honom med sakunderlaget för sådana här propositioner. I så fall är ministern förd bakom ljuset!

Rimmar illa

Om militärledningen anser att man kan behandla oss frivilliga som några som ska nöja sig med vackra ord och smulor från matbordet, tyder det på en människosyn som rimmar illa med ledarskapsdoktrinen. Detta är i så fall allvarligt.

Eller är det så att man på allvar tror att hemvärnsförband är funtade på något särskilt sätt så att man kan se i mörker utan bildförstärkare, kommunicera mellan grupperna utan radiostationer, bära tung utrustning med stridsbälten som är en ergonomisk katastrof utan att få ont i ryggen och har särskild hud som gör att man klarar sig med kroppsskydd mot splitter när hotbilden är finkalibrig eld?

Enligt utrustningslistan för mitt kompani ska vi klara av behovet av transporter för underhåll, samverkan och ledning med två personbilar av typen Volvo kombi. Jag undrar bara vilken begävd militär

kompetens som ligger bakom denna bedömning?

Ett spädbarn fattar ju att det är omöjligt. Varför behövs inte det verkliga behovet så att jag kan få pengar för att öva på det sätt som behövs? Eller tror den ansvarige på sin utrustningslista? I så fall finns det en brist på militär kompetens i högkvarteret och det är också allvarligt.

Borde begripa

Om jag vore yrkesofficer skulle jag nog kunna smälta att jag får snåla med övningspengar när ny materiel i form av stridsfordon, ledningssystem, flygplan, kustkorvetter och annat rullar in i en aldrig tidigare skådad mängd.

När man som frivillig ställer sitt liv till fosterlandets förfogande och inte får varken det ena eller det andra är det svårare. Det borde militärledningen begripa och snarast göra något åt.

Jag är beredd att sätta mitt liv på spel för mitt kompani, min bataljonsledning, personalen på Livgardesgruppen och Stockholmsavdelningen, för de har gjort sig förtjänta av min lojalitet.

Militärledningen lever i det avseendet på lånat kapital sedan lång tid tillbaka.

Nu undrar jag följande:

1 Vilket sakresonemang ligger bakom det faktum att man anser att hemvärnet ska kunna lösa uppgifter av typen bevaka/skydda med en avsevärt lägre materiell standard än andra förband med liknande uppgift och hotbild?

2 Vilka planer finns för nyanskaffning av radiostationer som ersättning för ca 175?

(För ni tänker väl inte "modernisera" oss med ca 135 som är äldre och knappast finns i det antal som behövs för att tilldela varje grupp en station?)

3 Varför är det inte självklart att hemvärnet ska tilldelas samma personliga utrustning som alla andra soldater i armén och samtidigt (t ex stridsväst 2000)?

4 Varför finns inte en långsiktig plan för nyanskaffning av materiel till hemvärnet?

Eller finns det det? I så fall – hur ser den ut?

Jan Hernander, kompanichef Solna-Sundbybergs hemvärnskompani

Svar till Jan Hernander:

Jan Hernander är en engagerad hemvärnskompanichef. Det är synd att han väljer att framföra sina synpunkter i ett så nedlåtande och provokativt tonfall. Jag förlorar egentligen intresset för hans inlägg redan där "den stamanställda personalen har dribblat bort ett antal miljarder...".

För att få gehör och respekt för sin uppfattning krävs saktlighet. Om Jan Hernander tänkte på det skulle han få snabbt svar på sina frågor.

Mats Welff, rikshemvärnschef

Tack för baskern

Jag blir så trött på debatten om denna tingsst, vad är det att diskutera? Baskern bärs ju endast vid uppträdande i m 87 och när enklare övningsverksamhet genomförs. Hemvärnets huvuduppgift är ju väpnad strid och då bärs hjälm!

Tack Försvarsmakten för att vi får baskern!

"7-Härad"

Infällbara kolvar är smidigare vid avsättning.

Ge oss bästa materielen!

Insatsplutonerna i Hemvärnet är snart det enda försvar vi har så varför inte utrusta dem på ett riktigt sätt direkt om man nu verkligen anser sig behöva oss.

Insatsplutonerna nöjer sig inte med att få försvara sig med ett visserligen bra men äl-

dersstiget vapen. Det vill ha är Ak 5 beroende på att rekryteringen blir enklare direkt på förbanden eller i utlandsstyrkorna.

Med tanke på mobilitetskravet i insatsplutonerna kommer man enklare in och ur terrängbilarna med

ett vapen där man kan vika in kolven. Beroende på den mindre kalibern får vi med oss mer ammunition och blir vi underhållsmässigt underställda ett "vanligt" förband är tillgången på 5.56 betydligt större än på 7.62.

Hemvärnets insatsplu-

toner ska ha det bästa som finns att tillgå:

Ak5 med granattillsats, KSP 90, PSG 90, hela bärsystem 2000 inklusive stridsväst 2000, nytt eller lättare radiosystem med kryptering samt bra underhåll och sjukvård.

[Stolt fänrik i hemvärnet!](#)

USA lika hotfullt som Ryssland

I ett inlägg har Lars Björk beskrivit hur Ryssland upprustar krigsmakten. Jag måste säga att jag fann inlägget både intressant och skrämmande. Intressant då detta faktum inte uppmärksammas av press och politiker. Av samma orsak skrämmande.

Demokratin i Ryssland är under utveckling och motarbetas av de gamla politiska krafterna. Det gör hela den politiska situationen instabil i landet.

Jag vill dock påpeka att den andra kraften är minst lika skrämmande för mig. USA är förvisso en demokrati, men har en politisk grundsyn att förbehålla sig rätten att ingripa var som helst i världen om landets intressen är hotade.

Vem är terrorist?

President Bush har i sina uttalanden efter 11 september 2001 förstärkt och utvidgat detta genom att förklara att han är beredd att ingripa mot alla nationer som skyddar och härbärgerar terrorister. Vem som är terrorist förbehåller sig USA rätten att avgöra.

För mig är detta lika skrämmande och oförenligt med min värdering av demokrati som det som sker i Ryssland. Min uppfattning är att det är viktigt att vara medveten om hela den världspolitiska situationen.

Jag får ofta frågan om jag tror att USA tänker anfalla Sverige? Det är inte det det gäller, utan vad världens starkaste militära makts politiska ledning har för grundsyn på värden omkring sig.

[Nils Cidh, stf kompchef](#)

För snabbt beslut om bataljonsförråd

Högkvarteret vill ersätta våra lokala förråd med centrala bataljonsförråd. Bataljonsförråd kan ju i och för sig vara bra för förvaring av materiel som används mindre frekvent men måste ses som komplement till nuvarande förråd, för att inte helt förlora den lokala förankringen.

Någon ska sköta bataljonsförrådet genom att ta emot och återredovisa materiel från FMLog, att fördela till och återkräva från kompanier, att dela ut och återinsamla vid

kompletteringar av personlig utrustning.

Vem är denna "någon" som har möjlighet att avsätta den tid som åtgår för att lösa beskrivna uppgifter? Materieförsörjning och återredovisning gentemot FMLog kommer ju med största sannolikhet att ske dagtid, och den allra största delen av den aktiva hemvärnspersonalen har ju dessutom ett jobb att sköta.

Vilken ersättning kommer att utgå till den som kommer att åläggas förrådsansvaret? Ingen kan väl

tro att en kvartermästare är beredd att helt ideellt avsätta den tid som kommer att åtgå, många gånger på normal arbetstid.

Här är det verkligen på sin plats att tänka till innan beslut fattas. Varför tas beslut som inte förankras inom organisationen? Var finns känslan för frivilligheten?

Hemvärnet är inte emot förändringar och nytänkande, snarare tvärtom. Men var sak måste ha sin tid. Beslut om förändringar får inte ske så ofta och

snabbt som just nu, och framförallt måste de vara väl underbyggda från båda håll. Om så inte blir fallet, kommer den redan nu tunna organisationen att tappa ännu mer personal.

Vi kan därmed inte utgöra den effektiva bas inom de nationella skyddsstyrkorna som jag tror huvuddelen av hemvärnspersonalen känner sig stolta över att bli.

Hemvärnet kommer att dra sitt strå till stacken, men det finns gränser för stråets mått.

[Lennarth Johansson, lokalredaktör och bataljonschef](#)

Utbildning

HvSS kommer under hösten att se över ungdomstävlingen med anledning av att ett korthållsvapen införs.

Rikshemvärnsavdelningen har under våren genomfört information och utbildning av Pliktverkets personal vid samtliga regionkontor.

HKV kommer under aug/sep att ge Pliktverket uppdrag att direktin-skriva personal till 3-månadersutbildning för krigsplacering i hemvärnet.

Nytt reviderat "Minneskort för hemvärnsgruppchef" är fastställt och utges i höst.

Nytt reglemente Hvbat/-komp är nu ute på remiss

Materiel

Rödpointssikte för hemvärnets Ak 4 är beställt. Leverans påbörjas under senare delen av 2003.

Krigsorgarbeta

Indatering av hemvärnets krigsorganisation i KRO/A-FM och behovsättning för organisationsår 2004 sker för närvarande vid Rikshemvärnsavdelningen, klart 15 november.

En översyn av såväl personliga- som grupptrustningslistor sker under hösten.

Hemvärnet efter 2004

Remiss 2 avseende Hemvärnet efter 2004 har varit utsänt sedan 02-05-15. Remissvar skall vara rikshemvärnsavdelningen tillhanda senast 02-10-04 via bland annat berörda MD, organisationer och avdelningar i HKV.

Ny TOEM

Revidering av hemvärnets förbandsmålsättning kommer med anledning av utredningen Hv 2004 att påbörjas våren 2003.

Inspektioner

Rikshemvärnschefens inspektioner i höst genomförs enligt följande:

20—22 september	Skaraborgsgruppen
25—27 oktober	Älvsborgsgruppen
15—17 november	Hallandsgruppen.

Personal

Ny medarbetare: Major Kjell Larsson, Visby, är sedan början av juli på Verksamhetssektionen.

Han arbetar med ekonomi och verksamhetsstyrning, och har tidigare varit ekonomichef på MD G stab, KA 3 och P 18. Närmast kommer han från utlandstjänstgöring i Kosovo.

Larssons hemmarenegemente är P 18.

Tel: 08-788 97 72. E-post: kjell.h.larsson@hkv.mil.se

Camilla är tillbaka: Chefssekreterare Camilla Rettig är sedan juni tillbaka på sin post. Hon har varit mammaledig.

Blåsorkesterkursen genomförd med gott resultat

Årets blåsorkesterkurs som även denna gång arrangerades i Göteborg blev en framgång. Hela 68 kurdeltagare lät sig i sommarvärmen utbildas och dirigeras av musikdirektör Lars-Gunnar Björklund från FöMusC. Vicedirigent var Anders Jonsson, Hemvärnets Musikkår Eksjö.

Konserter gavs som "examensprov" såväl i Varbergs kyrka som utomhus på Laholmsmässan.

Nästa år är kursen planerad till v 331, 27 jul – 3 aug, i Visby. Då planeras även en ambitiös rekryteringsaktivitet, med syfte att nå semestrande "fastlänningar" och intressera dem för hemvärnet.

En ny hemvärnsmusikkår har krigsorganiserats från år 2004. Hemvärnsmusikkåren Bohus-Dal är namnet och innehåller personal från tidigare kårerna i Trollhättan, Vänersborg och Dalsland.

Lokalredaktörer

● **Skånska dragongruppen, Södra skånska gruppen:** Lennarth Johansson, Nässel-blomsvägen 30, 290 37 Arkelstorp, telefon, fax 044-913 49, e-post lmjoh@swipnet.se, Bo Bengtsson, Skäretvägen 3, 260 41 Nyhamnsläge, tel 042-34 63 67, 070-697 35 53, e-post congo-staffan@telia.com

● **Kronobergsgruppen:** Åke Juhlin, Rågstigen 6, 343 74 Liatorp, e-post ake.juhlin@telia.com

● **Hallandsgruppen:** Leif Sondell, Stenlöse-vägen 37, 310 50 Slöinge, tel 0346-405 12, 070-6944246. Roger Bengtsson, Västra v. 6, 302 65 Halmstad, tel 035-409 02, mobil 070-36 28 727 e-post r.bengtsson@home.se

● **Göteborgsgruppen, Bohus-Dalgruppen, Älvsborgsgruppen, Skaraborgsgruppen:** Lars Brink, Dr Lindhs gata 1, 413 25 Göteborg, tel/fax: 031-82 75 26, mobil 070-7669292, e-post lars.brink@telia.com, Mats Gillners, Skogsvägen 5, 46832 Vargön, tel/fax: 0521-22 36 74

● **Gotlandsgruppen:** Ulf Hörsne, Linegård Hörsne, 620 23 Romakloster, tel 0498-37 095, fax: 0498-37 180

● **Livgrenadjärgruppen:** Per Sjöswärd, Lin-négatan 25 A, 582 25 Linköping, tel 013-14 54 75, fax 013-10 11 56

● **Livgardesgruppen:** Hanseman Calås, Bo-husgatan 27, 11667 Sthlm. tel 08-6443969, 070-768 21 85, e-post: ordmix@telia.com

● **Södertörnsgruppen:** Göran Pettersson, Björkvägen 7, 130 40 Djurhamn, tel/fax 08-571 515 87

● **Södermanlandsgruppen:** Kent Lund, Strandgatan 10 A, 633 43 Eskilstuna, 016-14 62 40, fax 016-14 96 80, mobil 0708-20 01 24

● **Upplandsgruppen:** Björn A. Johansson, Eva Lagerwallsgatan 2, 756 43 Uppsala, tel 018-12 40 32

● **Värmlandsgruppen:** Karl-Henrik Bergman, Hillringsberg, 67020 Glava, tel 070-207 94 57

● **Dalregementsgruppen, Gävleborgsgrup-pen:** Hans Lindqvist, Hökviken, 791 91 Falun, tel 023-222 49

● **Västernorrlandsgruppen, Jämtlandsgruppen:** Rolf Höglund, Krokvägen 2, 864 33 Matfors, tel/fax 060-20005, 070-6346162

● **Västerbottensgruppen:** Christer Norberg, Aronsberg 13, 910 60 Åsele, tel 0941-663 12, 070-517 58 34, fax 0941-661 80, Lars Heikkinen, 070-262 92 88,

● **Norrbottensgruppen:** Jan Backman, Dal-backavägen 39, 945 92 Altersbruk, tel/fax 0911-20 40 37

● **Lapplandsjägargruppen, Norrbottens gränsjägargrupp:** Sven Kostenius, Rantajärvi 78, 957 94 Övertorneå, tel 0927-230 00, fax 0927-231 23

POSTTIDNING

Avsändare: Tidskriften Hemvärnet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, utblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din militärdistriktsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion. Detta gäller all krigsplacerad personal, alltså både hemvärnsmän och avtalspersonal.

Adriana brinner för hemvärnet:

„Grymt roligt“

Öva strid i bebyggelse är grymt roligt, tycker Adriana Dobrin, ung ställföreträdande kompanichef i Göteborg.

Adriana Dobrin, 25, ryckte ut från S1 i Enköpings kommun 1998, less på det militära. Nu brinner hon för hemvärnet och går på alla kurser och övningar hon hinner med – och det blir många, familjelivet består tills vidare enbart av tre katter.

– Har inte tid med någon sambo, säger Adriana, som varit i uniform de senaste fyra helgerna när tidningen träffar henne på södra militärdistrikts stab i Göteborg.

Vad hemvärnet är hade Adriana ingen aning om när hon vände klack på Upplands regemente. Först långt efter uttryckningen föreslog en vän att hon skulle ansluta sig. Det tog ett helt år innan kontraktet var klart.

I början av året följde Adriana som första värnpliktiga fänrik och kvinna kompanieffskursen på HvSS och de närmaste två åren siktar hon på att gå UGL (utbildning i grupp och ledare), fredsadministrativ kurs, hundkurs och FBU:s kurs i strid i bebyggelse.

Ville göra lumpen

Adriana ville göra lumpen men visste inte som vad. Efter att ha studerat broschyrer från pliktverket valde hon signalregementet och den första kull värnpliktiga som utbildats på telesystem 9000.

– Fem tjejer bodde ihop med killarna och det fungerade jättebra. Vi till och med duschade samtidigt och det gjorde mig inte ett dugg, säger Adriana.

Hon gillade tekniken och fältlivet men känner sig inte fullt lika nöjd med sin truppföring.

– Eftersom vi inte fick ta hand om våra soldater från början var det svårt att få grepp om dem och i gruppen fanns rötägg som struntade i allt, förklarar Adriana.

Följden blev att hon började detaljstyra och det blev ledarskapet ännu mer lidande av. Den erfarenheten har lärt Adriana att strikt uppdragstaktik är bäst

Som ställföreträdande kompanichef i Göteborgs Insatskom-

Organisatör, stridis och modern ledare på samma gång. Adriana Dobrin är en drivande kraft i bygget av det nya hemvärnet.

pani, Göteborgs Insatsbataljon ingår hon i en ledartrojkasom ska skapa ett nytt förband av två äldre.

Det är krigsförbandet som intresserar Adriana – hemvärnsgården och föreningsdemokratin behövs, men det får andra sköta. Adriana vill helst ha spänning och fart.

– Senast övade jag strid i bebyggelse i Skövde. Det var så grymt roligt, erkänner Adriana utan omsvep.

Mycket är bra i Göteborgs hemvärn, men rekryteringen måste förbättras och det räcker inte med enbart lokalt arbete.

– Nej nu måste ni på centralt håll ta fram ordentliga resurser till sådant som en ny reklamfilm på TV och tidningsannonsering. Ni måste förstå att det kostar att tvätta bort gubbstämpeln. Hemvärnet syns alldeles för lite i medierna

och då är det inte konstigt att bilden av oss är föråldrad.

Allmänhetens uppfattning om hemvärnet stämmer dåligt, anser Adriana, men infogar en brasklapp:

– Vissa saker inom hemvärnet håller vi på med mera av traditionella skäl än för att vara effektiva. Det måste vi ändra på.

Skriver upp meriter

I hemvärnet finns vassa och kompetenta befäl sida vid sida med sådana som stigit i graderna mera som tack för lång och trogen tjänst har Adriana observerat.

– Inom kompaniet överväger vi att införa en utbildningsbok där vi skriver upp vilka meriter soldaterna har, säger Adriana. Hon tycker om att ”ha stenkoll” på allt och funderar också på att genomföra kombinerade personalvårds- och utvecklingssamtal med alla, bara så att ni vet vad som väntar er i Göteborgskompaniet.

Adriana verkar vara lika målmedveten vad hon än ägnar sig åt. Civilt pluggar hon till jurist på Handels i Göteborg och har ett par år kvar till examen. Just nu gör hon studieuppehåll och jobbar som inköpsassistent på Volvo.

– Ska kanske söka reservofficersutbildning, säger Adriana plötsligt och ser lite drömmande ut.

Vi har samtalat drygt en timme, det skymmer över Käringberget och Adriana sneglar på klockan. Hon har inte tid med oss längre. Kvällen är bokad för några timmars arbete med att få kompaniets personallista att stämma med verkligheten.

Text & foto: Ulf Ivarsson